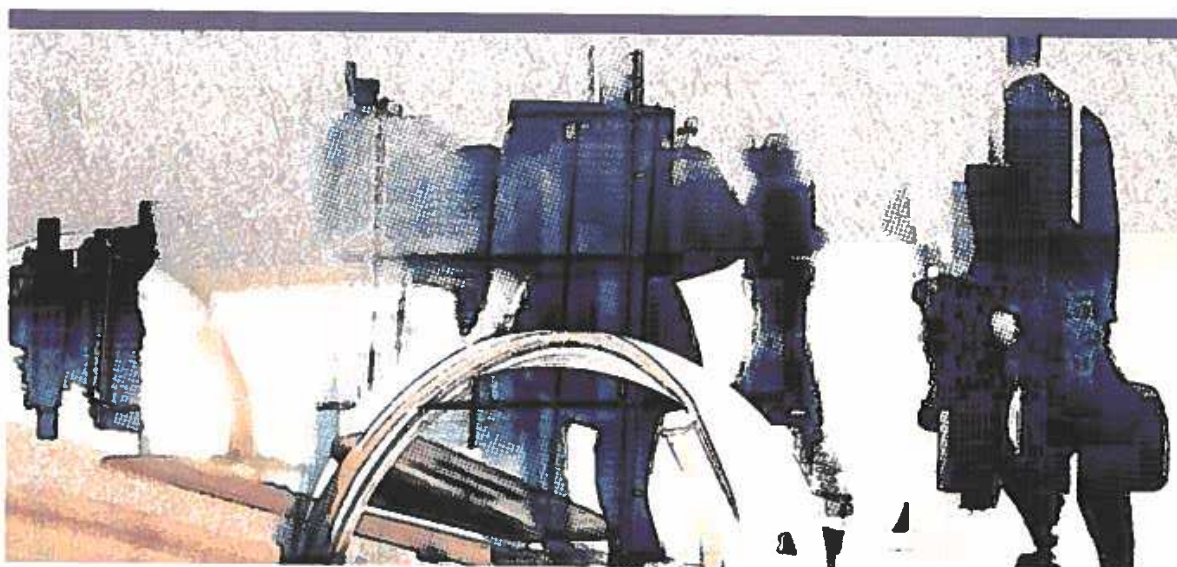

Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Årsredegørelse 2017

Politiets Efterretningstjeneste

Indhold

Til justitsministeren.....	1
Forord.....	3
1. Om Politiets Efterretningstjeneste.....	4
2. Tilsynet med Efterretningstjenesterne.....	6
2.1 Tilsynets opgaver i forhold til PET.....	7
2.2 Tilsynets adgang til oplysninger i PET.....	9
2.3 Tilsynets reaktionsmuligheder.....	9
2.4 Tilsynets arbejde og fokusområder i 2017.....	10
3. Tilsynets kontrol af PET i 2017.....	12
3.1 Egen drift-kontroller.....	12
3.1.1 Kontrol vedrørende PETs oprettelse af nye sager.....	14
3.1.2 Kontrol vedrørende PETs anvendelse af den udvidede adgang til indhentning.....	14
3.1.3 Kontrol vedrørende PETs overholdelse af slettefrister.....	16
3.1.4 Kontrol vedrørende PETs forsvarlighedsvurdering ved videregivelser.....	18
3.1.5 Kontrol vedrørende PETs internationale samarbejde inden for kontraterrorisme.....	18
3.1.6 Kontrol vedrørende PETs overholdelse af reglerne om lovlig politisk virksomhed.....	18
3.1.7 Kontrol vedrørende PETs sikkerhedsgodkendelser.....	19
3.1.8 Kontrol vedrørende udvalgte databaser.....	21
3.1.9 Kontrol vedrørende transitsystemer.....	22
3.1.10 Kontrol vedrørende informationssikkerhed.....	23
3.1.11 Kontrol vedrørende PETs interne kontrol.....	24
3.2 Opfølgning på kontroller mv. i 2016.....	25
3.3 PETs orientering af tilsynet.....	26
3.4 Anmodninger om indsigt efter PET-lovens §§ 12 og 13.....	28
3.4.1 Tilsynets behandling af anmodninger.....	28
3.4.2 Antal anmodninger og sagsbehandlingstid.....	29
APPENDIKS.....	30
Retsgrundlag.....	30
1. Tilvejebringelse af oplysninger.....	30
1.1 Om indsamling og indhentning af oplysninger, jf. PET-lovens § 3.....	30
1.2 Om pligt for andre forvaltningsmyndigheder til at videregive oplysninger til PET, jf. PET-lovens § 4.....	30
2. Intern behandling af oplysninger.....	31
2.1 Om intern behandling af oplysninger efter PET-lovens §§ 7 og 8.....	31
2.2 Om sletning af oplysninger, jf. PET-lovens §§ 9 – 9 a og PET-bekendtgørelsens §§ 1-3, § 8 og § 18.....	33
2.3 Om behandlingssikkerhed (informationssikkerhed), jf. persondatalovens §§ 41 og 42 samt sikkerhedsbekendtgørelsen.....	35
2.4 Om intern kontrol, jf. PET-bekendtgørelsens §§ 10 og 11.....	36
3. Videregivelse af oplysninger.....	36
3.1 Om videregivelse af oplysninger, jf. PET-lovens § 10.....	36
4. Lovlig politisk virksomhed.....	37
4.1 Om lovlig politisk virksomhed, jf. PET-lovens § 11.....	37
5. Regler om indsigt mv.....	39
5.1 Om indsigt, jf. PET-lovens §§ 12 og 13.....	39

Til justitsministeren

I overensstemmelse med § 22 i lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (lovbekendtgørelse nr. 231 af 7. marts 2017) afgiver Tilsynet med Efterretningstjenesterne hermed redegørelse om sin virksomhed vedrørende PET for 2017. Redegørelsen skal forelægges Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne og skal herefter offentliggøres.

København, maj 2018

Michael Kistrup

Formand for Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Forord

Tilsynet med Efterretningstjenesterne er et særligt uafhængigt kontrolorgan, der blandt andet fører tilsyn med, at Politiets Efterretningstjeneste (PET) behandler personoplysninger i overensstemmelse med lovgivningen. Tilsynet blev oprettet ved lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), der trådte i kraft den 1. januar 2014.

Tilsynet har i 2017 haft et særligt fokus på at konsolidere og styrke grundlaget for tilsynets kontrol af henholdsvis PET, Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) og Center for Cybersikkerhed (CFCS), herunder ved løbende udvikling af tilsynets risiko- og væsentlighedsvurdering af tjenesterne og centret samt de standarder og metoder, som anvendes i den retlige kontrol heraf. Det er afgørende for tilsynet, at de enkelte kontroller er velunderbygget og dokumenteret samt at de er tilrettelagt på baggrund af en tilstrækkelig efterretningsfaglig og teknisk forståelse.

Som et bidrag i dette arbejde afholdt tilsynet i samarbejde med Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne i oktober 2017 en nordisk konference for myndigheder, der fører kontrol med efterretningstjenester. Emnet på konferencen var kvalitetssikring af kontrollen med efterretningstjenester, herunder om der i nordisk regi kunne identificeres nogle fælles standarder og metoder for kontrollen heraf.

I efteråret 2017 har tilsynet desuden fået ny formand og to nye medlemmer.

Sigtet med nærværende redegørelse er at give en generel information om karakteren af det tilsyn, der udøves vedrørende PET. Redegørelsen indeholder herunder oplysning om de forhold, som tilsynet i 2017 har valgt særligt at interessere sig for, og om i hvor mange tilfælde tilsynet har fundet, at tjenestens behandling af personoplysninger ikke har været i overensstemmelse med reglerne.

Michael Kistrup

Formand for Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Om Politiets Efterretningstjeneste

Politiets Efterretningstjeneste (PET) har som hovedopgave at være

- ▶ national efterretnings- og sikkerhedstjeneste,
- ▶ national sikkerhedsmyndighed, og
- ▶ it-sikkerhedsmyndighed på Justitsministeriets område.

PET har overordnet til opgave at forebygge, efterforske og modvirke foretagender og handlinger, der udgør eller vil kunne udgøre en fare for Danmark som et selvstændigt, demokratisk og sikkert samfund. PET skal således gennem sin virksomhed skabe grundlaget for, at trusler af den nævnte karakter kan identificeres og håndteres så tidligt og effektivt som muligt, og som en del af politiet har PET grundlæggende som sit formål at virke ikke alene for den samlede tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet, men også for den enkeltes tryghed og sikkerhed.

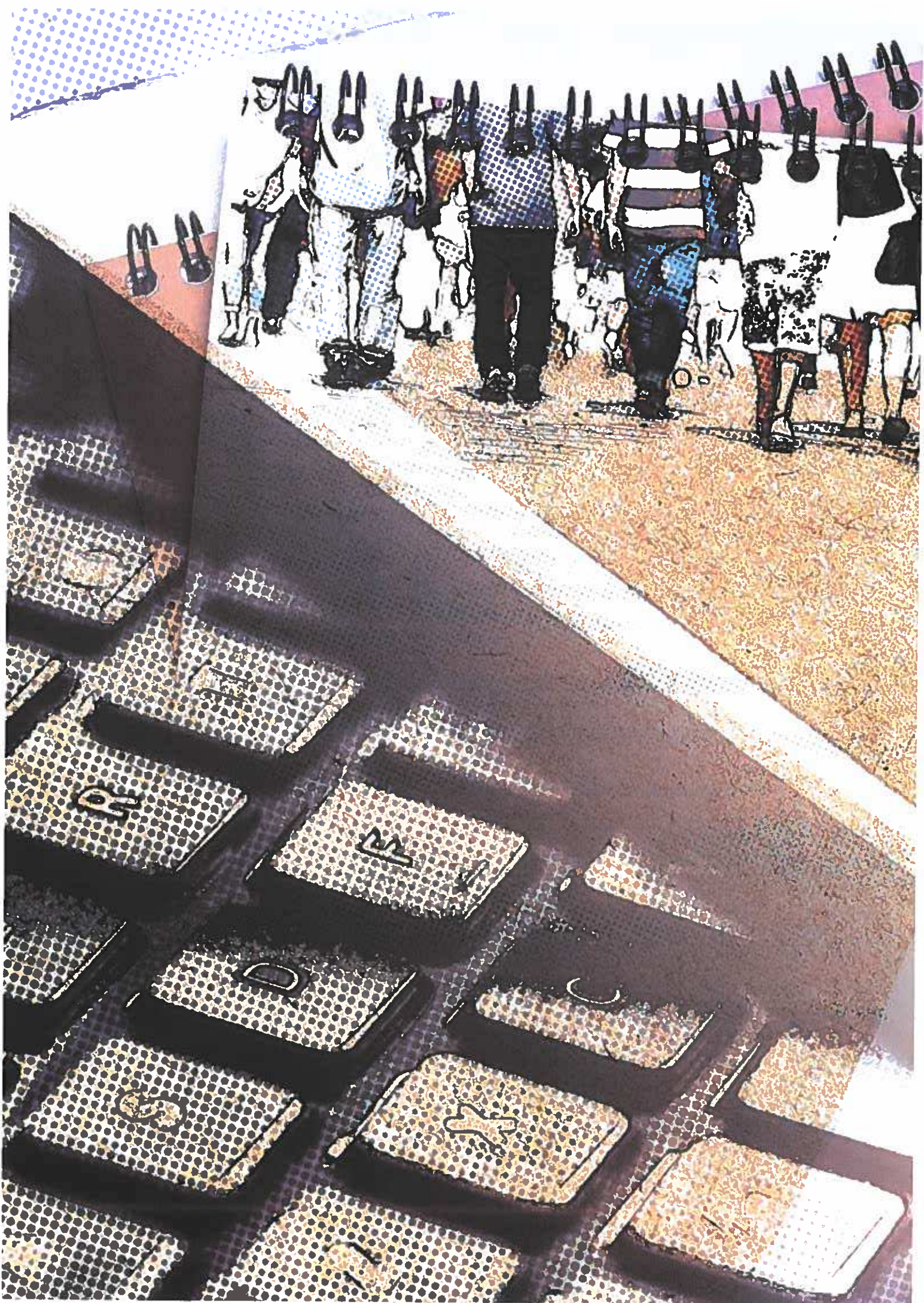
PETs opgave er at forebygge, efterforske og modvirke forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13.

PET skal endvidere blandt andet udarbejde trusselvurderinger, bistå det øvrige politi, være national sikkerhedsmyndighed samt rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål. Dertil skal PET beskytte personer, organisationer og myndigheder (livvagtstjeneste mv.). Som national sikkerhedsmyndighed foretager PET således blandt andet efter anmodning fra vedkommende myndighed eller styrelse sikkerhedsundersøgelser, når personer påtænkes bemyndiget til indsigt i klassificerede dokumenter. For myndigheder inden for Forsvarsministeriets område varetages denne opgave imidlertid af Forsvarets Efterretningstjeneste (FE).

De juridiske rammer for PETs virksomhed følger i det væsentlige af PET-loven med tilhørende bekendtgørelse og retsplejelovent.

PET-loven regulerer blandt andet tjenestens opgaver samt tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af personoplysninger. Endvidere er med loven oprettet et uafhængigt tilsyn, Tilsynet med Efterretningstjenesterne (herefter tilsynet), der har til opgave at føre tilsyn med, at PETs behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med lovgivningen.

PET er tillige undergivet ekstern kontrol af Justitsministeriet, Rigsrevisionen, domstolene, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Folketingets Ombudsmand og Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.

2

Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Tilsynet er et særligt uafhængigt kontrolorgan, der fører tilsyn med, at PET, FE og CFCS behandler personoplysninger i overensstemmelse med lovgivningen.

Tilsynet udøver sine funktioner i fuld uafhængighed og er således ikke undergivet tjenestebefalinger fra Justitsministeriet eller andre administrative myndigheder med hensyn til udøvelsen af sin virksomhed.

Tilsynet består af fem medlemmer, der er udpeget af justitsministeren efter forhandling med forsvarsministeren. Formanden, der skal være landsdommer, er udpeget efter indstilling fra præsidenterne for Østre Landsret og Vestre Landsret, mens de øvrige medlemmer er udpeget efter drøftelser med Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne.

Medlemmerne er:

- ▶ landsdommer Michael Kistrup, Østre Landsret (formand)
- ▶ professor Jørgen Grønnegård Christensen, Aarhus Universitet
- ▶ bestyrelsesformand Erik Jacobsen, Roskilde Universitet
- ▶ juridisk chef Pernille Christensen, Kommunernes Landsforening
- ▶ professor Henrik Udsen, Københavns Universitet

Medlemmerne udpeges for en periode på fire år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere fire år. Ved tilsynets etablering i 2014 blev to medlemmer udpeget for to år med mulighed for genbeskikkelse for yderligere fire år med henblik på at sikre mod en samtidig og fuldstændig udskiftning af tilsynets medlemmer, idet de efterfølgende funktionsperioder er forskudt to år i forhold til hinanden.

Tilsynet bistås af et sekretariat, der alene er undergivet tilsynets instruktion. Tilsynet bestemmer selv, hvem der skal ansættes til sekretariatet, herunder hvilken uddannelsesmæssig baggrund og øvrige kvalifikationer de pågældende skal have. Ved udgangen af 2017 bestod sekretariatet af en juridisk sekretariatschef, der varetager den daglige ledelse af sekretariatet, en souschef, to jurister, en it-konsulent og en kontorfunktionær.

Tilsynet afgør selv intensiteten af sin kontrol, herunder i hvilket omfang kontrollen skal være fuldstændig eller stikprøvevis, hvilke sagsområder der særskilt skal prioriteres, og i hvilket omfang tilsynet vil tage sager op af egen drift.

2.1 Tilsynets opgaver i forhold til PET

Ifølge PET-loven skal tilsynet efter klage eller af egen drift påse, at PET behandler oplysninger om personer i overensstemmelse med de nærmere bestemmelser herom i PET-loven og i regler udstedt i medfør heraf. Tilsynet påser, at tjenesten overholder lovens regler om

- ▶ tilvejebringelse af oplysninger, herunder indsamling og indhentning,
- ▶ intern behandling af oplysninger, herunder frister for sletning af oplysninger,
- ▶ videregivelse af oplysninger, herunder til FE og til andre danske forvaltningsmyndigheder, private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, og
- ▶ forbud mod at behandle oplysninger om her i landet hjemmehørende fysiske personer alene på baggrund af de pågældendes lovlige politiske virksomhed.

Tilsynets opgave er at føre legalitetskontrol med, at PET behandler oplysninger om fysiske og juridiske personer i overensstemmelse med lovgivningen, og tilsynet skal således ikke påse, om PET udfører sine opgaver på en hensigtsmæssig måde, herunder hvorledes tjenesten prioriterer sine operative og efterforskningsmæssige ressourcer, da dette beror på en politifaglig vurdering.

Tilsynet afgør selv intensiteten af sin kontrol, herunder i hvilket omfang kontrollen skal være fuldstændig eller stikprøvevis, hvilke sagsområder der særskilt skal prioriteres, og i hvilket omfang tilsynet vil tage sager op af egen drift. Der er ikke givet nærmere retningslinjer for tilsynets udførelse af sin kontrol, udover at det i lovens forarbejder er forudsat, at tilsynet som led i sine egen drift-undersøgelser blandt andet foretager inspektionsbesøg hos PET, og at antallet af disse besøg er i størrelsesordenen 4-6 om året.

Efter anmodning fra en fysisk eller juridisk person undersøger tilsynet tillige, om PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom (den indirekte indsigtsoverenskomst). Af forarbejderne til loven fremgår, at det af tilsynets meddelelse alene skal kunne udledes, at der ikke uberettiget behandles oplysninger om den pågældende. Det skal således ikke fremgå eller kunne udledes, om der ikke behandles eller har været behandlet oplysninger, om der tidligere uberettiget har været behandlet oplysninger, eller om der berettiget behandles oplysninger.

2.2 Tilsynets adgang til oplysninger i PET

Tilsynet kan hos PET kræve enhver oplysning og alt materiale, der er af betydning for tilsynets virksomhed, og tilsynet har til enhver tid adgang til alle lokaler, hvorfra der er adgang til de oplysninger som behandles, eller hvor tekniske hjælpemidler anvendes. Tilsynet kan endvidere afkræve PET skriftlige udtalelser om faktiske og retlige forhold af betydning for tilsynets kontrolvirksomhed, ligesom tilsynet kan anmode om, at en repræsentant for PET er til stede med henblik på at redegøre for de behandlede sager.

PET har stillet et lokale til rådighed for tilsynet, hvorfra tilsynet på egen hånd kan foretage søgninger i tjenestens it-systemer.

2.3 Tilsynets reaktionsmuligheder

Tilsynet har som hovedregel ikke kompetence til at påbyde PET bestemte foranstaltninger i forhold til behandling af oplysninger. Tilsynet kan derimod afgive udtalelser over for PET, hvori tilsynet blandt andet kan tilkendegive sin opfattelse af, om tjenesten overholder reglerne i PET-loven og PET-bekendtgørelsen. Hvis PET undtagelsesvis måtte beslutte ikke at følge en henstilling i en udtalelse fra tilsynet, skal tjenesten underrette tilsynet herom og straks forelægge sagen for justitsministeren til afgørelse. Såfremt justitsministeren undtagelsesvis måtte beslutte ikke at følge henstillingen fra tilsynet, skal regeringen orientere Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne herom.

Tilsynet skal underrette justitsministeren om forhold, som ministeren efter tilsynets opfattelse bør have kendskab til.

Som led i den indirekte indsigtsordning, ifølge hvilken tilsynet som nævnt efter anmodning fra en fysisk eller juridisk person undersøger, om PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, kan tilsynet pålægge PET at slette oplysninger, som tjenesten efter tilsynets opfattelse behandler med urette.

Tilsynet afgiver en årlig redegørelse om sin virksomhed til justitsministeren. Redegørelsen, der offentliggøres, giver en generel information om karakteren af det tilsyn, der udøves med PET. Det fremgår således af forarbejderne til loven, at sigtet med den årlige redegørelse er at give en generel information om karakteren af det tilsyn, der udøves med tjenesten, herunder en generel beskrivelse af hvilke forhold tilsynet måtte have valgt særligt at interessere sig for. Tilsynet vil også kunne medtage oplysninger om, i hvor mange tilfælde tilsynet har fundet, at efterretningstjenestens behandling af personoplysninger ikke har været i overensstemmelse med reglerne, herunder i hvor mange tilfælde tilsynet som led i den indirekte indsigtsordning har pålagt tjenesten at slette oplysninger.

Tilsynet afgav senest en årlig redegørelse om sin virksomhed til justitsministeren i maj 2017. Redegørelsen blev forelagt Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne og blev herefter offentliggjort i juli 2017.

2.4 Tilsynets arbejde og fokusområder i 2017

Tilsynet har i 2017 gennemført en omfattende og intensiv kontrol med PETs behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer. Som i de foregående år har tilsynet prioriteret kontroller med fokus på PETs overholdelse af reglerne om tilvejebringelse af oplysninger, slettefrister for oplysninger samt om videregivelse af oplysninger. Tilsynet har i den forbindelse tillige kontrolleret, at PET ikke har behandlet oplysninger i strid med bestemmelsen om lovlig politisk virksomhed. Som følge af ændringen af PET-loven af 7. marts 2017, hvorefter PET ikke længere er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om behandlingsbetingelserne er overholdt, har tilsynet modsat tidligere år ikke prioriteret kontroller med fokus på PETs overholdelse af de ændrede regler om intern behandling af oplysninger.

Tilsynet har herudover prioriteret kontrol af PETs overholdelse af reglerne om sikkerhedsforanstaltninger (informationssikkerhed) i forbindelse med behandling af personoplysninger. Tilsynet har i den forbindelse indhentet bistand fra en ekstern konsulentvirksomhed. Dertil har tilsynet fortsat sin verificering af PETs systemlandskab på komponent- og serverniveau.

Tilsynet har tilrettelagt sin kontrol således, at tilsynets sekretariat i gennemsnit har tilbragt tre dage om ugen hos PET, hvor sekretariatet har foretaget kontroller og afholdt møder med tjenestens personale til afklaring af spørgsmål mv. Resultatet af kontrollerne er forelagt tilsynet på månedlige møder, hvor det blandt andet er besluttet, om konkrete oplysninger har givet anledning til yderligere spørgsmål til PET. I løbet af året har tilsynet endvidere deltaget i flere møder med tjenesten, hvor emner af konkret karakter affødt af de udførte kontroller og emner af mere generel karakter blev drøftet.

Tilsynets valg af kontrolområder er baseret på en risiko- og væsentlighedsvurdering af, hvilke områder der særligt måtte forventes at kunne give problemer, ligesom valg af metode har været tilpasset de enkelte kontrolområder. I 2017 har tilsynet haft et særligt fokus på at konsolidere og styrke tilsynets arbejde med risiko- og væsentlighedsvurdering af henholdsvis PET, FE og CFCS samt de standarder og metoder, som anvendes i den retlige kontrol heraf. Det er afgørende for tilsynet, at de enkelte kontroller er velunderbygget og dokumenteret samt at de er tilrettelagt på baggrund af en tilstrækkelig efterretningsfaglig og teknisk forståelse.

I samarbejde med Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne afholdt tilsynet i oktober 2017 tillige en nordisk konference for myndigheder, der fører kontrol med efterretningstjenester. Emnet på konferencen var kvalitetssikring af kontrollen med efterretningstjenester, herunder om der i nordisk regi kunne identificeres nogle fælles standarder og metoder for kontrollen heraf.

I 2017 har tilsynet etableret et samarbejde med en konsulentvirksomhed, som har bistået med øget indsigt i kontrol af reglerne om sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med behandling af personoplysninger samt implementering og styring af ISO 27001-standarden. Efter regeringens Nationale strategi for cyber- og informationssikkerhed fra 2014 er det et krav, at statslige myndigheder skal implementere den internationale sikkerhedsstandard.

Tilsynet har i 2017 endvidere udbygget kontakten med udenlandske kontrolorganer, der på forskellig vis fører kontrol med deres respektive landes efterretningstjenester, for på denne måde at indhente erfaringer fra internationalt regi. Herunder har tilsynet været i dialog om generelle emner af relevans for sin virksomhed med tilsvarende kontrolorganer i Belgien, Holland, Norge, Schweiz og Sverige.

I samarbejde med Folketingets Udvalg vedrørende Efterretningstjenesterne afholdt tilsynet i oktober 2017 tillige en nordisk konference for myndigheder, der fører kontrol med efterretningstjenester. Emnet på konferencen var kvalitetssikring af kontrollen med efterretningstjenester, herunder om der i nordisk regi kunne identificeres nogle fælles standarder og metoder for kontrollen heraf.

3

Tilsynets kontrol af PET i 2017

Tilsynet udarbejder årligt en risikovurdering vedrørende processer og systemer hos PET, som anvendes i relation til tjenestens tilvejebringelse, interne behandling og videregivelse af personoplysninger, med henblik på at vurdere risici for lovbrud. Risikovurderingen skal sikre, at tilsynets kontrol er fuldstændig i forhold til PETs behandling af sådanne oplysninger. På baggrund heraf udarbejder tilsynet en risikoanalyse, som danner grundlag for udvælgelsen af det kommende års kontroller.

Risikoanalysen danner endvidere grundlag for tilsynets valg af kontrolmetode i forhold til det enkelte kontrolområde, herunder om der skal foretages fuldstændig kontrol, stikprøvekontrol, målrettet kontrol eller interviewbaseret kontrol.

Tilsynets sekretariat afholder forud for kontrol af ikke tidligere kontrollerede områder et møde med PET med henblik på at sikre en tilstrækkelig efterretningsfaglig og teknisk forståelse af området, således at kontrollen kan tilpasses og gennemføres hensigtsmæssigt.

Tilsynets direkte adgange til PETs systemer sikrer uforudsigeligheden i kontrollen af tjenesten, da de enkelte kontroller kan gennemføres uden forudgående varsling af tjenesten. PET varsles i enkelte tilfælde om tidspunktet og metoden for en kontrol, når tilsynet skønner det hensigtsmæssigt i forhold til kontrollens formål.

På den baggrund gennemfører tilsynets sekretariat kontrollerne af de enkelte områder, og PET anmodes om uddybende bemærkninger, når kontrollerne giver anledning hertil.

Resultatet af kontrollerne bliver på det grundlag forelagt tilsynet, som herefter beslutter, om kontrollerne er tilstrækkelig belyst, eller om der er behov for indhentelse af yderligere oplysninger eller nærmere drøftelser med tjenesten.

3.1 Egen drift-kontroller

Med henblik på at kontrollere, at PET i forbindelse med behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer overholder reglerne i PET-loven og PET-bekendtgørelsen, har tilsynet i 2017 foretaget kontrol af PETs

- ▶ oprettelse af nye sager (3.1.1),
- ▶ anvendelse af den udvidede adgang til indhentning (3.1.2),

- ▶ overholdelse af slettefrister (3.1.3),
- ▶ forsvarlighedsvurdering ved videregivelser (3.1.4),
- ▶ internationale samarbejde inden for kontraterrorisme (3.1.5),
- ▶ overholdelse af reglerne om lovlig politisk virksomhed (3.1.6),
- ▶ sikkerhedsgodkendelser (3.1.7),
- ▶ udvalgte databaser (3.1.8),
- ▶ transitsystemer, herunder arbejdsstationer (3.1.9),
- ▶ informationssikkerhed (3.1.10), og
- ▶ PETs interne kontrol (3.1.11).

Sammenfatning af tilsynets kontroller i 2017

Tilsynets kontroller viste, at PET i alle tilfælde har overholdt lovgivningens bestemmelser om tilvejebringelse og videregivelse af oplysninger samt bestemmelsen om lovlig politisk virksomhed.

Tilsynets kontroller af PETs interne behandling af oplysninger viste, jf. afsnit 3.1.1, 3.1.6, 3.1.7 og 3.1.8, at PET generelt overholder behandlingsbetingelserne i PET-lovens §§ 7 og 8, jf. § 9 a.

Kontrollen af PETs anvendelse af den udvidede adgang til indhentning, jf. afsnit 3.1.2, viste imidlertid, at tjenesten, i forhold til to udtrukne indhentninger fra SKAT efter den udvidede adgang, ikke har overholdt forpligtelsen til, så hurtigt som forholdene tillod det, at foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for tjenestens opgavevaretagelse, og i den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, straks slette eller anonymisere oplysningerne, jf. PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 5.

Endvidere viste kontrollen af PETs iagttagelse af bestemmelserne om sletning, jf. afsnit 3.1.3, at tjenesten i et ikke ubetydeligt omfang ikke har overholdt slettefrister i PET-lovens § 9, stk. 1, og PET-bekendtgørelsens § 1, stk. 2, og § 2, stk. 2.

Tilsynets kontroller af transitsystemer, herunder arbejdsstationer, viste, jf. afsnit 3.1.9, at PET

- ▶ på ét af fællesdrevene i mange tilfælde ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning,
- ▶ på ét af fællesdrevene ikke i alle tilfælde behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning, og
- ▶ på ét af fællesdrevene i én fil ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning.

Kontrollerne viste desuden, at samtlige medarbejdere overholdt PET-lovens og PET-bekendtgørelsens frister for journalisering og sletning af personoplysninger på de udvalgte arbejdsstationer, og at medarbejderne generelt var opmærksomme på, at behandling af personoplysninger sker i overensstemmelse med tjenestens interne retningslinjer, herunder vejledningen for brug af transitsystemer udstedt i september 2016. Kontrollerne viste imidlertid, at et flertal af medarbejderne behandlede få personoplysninger i strid med nævnte vejledning, idet de pågældende i

transitsystemer behandlede personoplysninger, som de selv vurderede ikke længere var relevante at behandle det pågældende sted.

Kontrollen angående informationssikkerhed, jf. afsnit 3.1.10, har givet anledning til en række væsentlige anbefalinger til PET vedrørende tjenestens implementering af ISO 27001-standarden, hvoraf tjenesten har erklæret sig enig eller delvist enig i 94 procent af anbefalingerne, jf. afsnit 3.1.10. Tilsynet finder det vigtigt, at PET følger tilsynets anbefalinger med henblik på at sikre implementering af ISO 27001-standarden og derigennem sikre en afhjælpning af de resterende risici, som blev identificeret ved tilsynets kontroller i 2015 og 2016. Tilsynet vil fortsat i 2018 følge PETs implementering tæt, og har blandt andet anmodet PET om kvartalsvise møder vedrørende status på implementeringen af ISO 27001-standarden og afhjælpning af de angivne risici vedrørende kontrollerne fra 2015 og 2016.

Kontrollen angående PETs interne kontrol, jf. afsnit 3.1.11, viste, at tjenesten har tilrettelagt og gennemført tjenestens interne kontrol tilfredsstillende.

3.1.1 Kontrol vedrørende PETs oprettelse af nye sager

Tilsynet har i 2017 foretaget kvartalsvise stikprøvekontroller vedrørende PETs oprettelse af nye sager.

Sekretariatet trak kvartalvist en stikprøve på et antal tilfældige nyoprettede sager inden for områderne terrorisme, ekstremisme, spionage og sikkerhedsgodkendelser. Sekretariatet havde ingen spørgsmål vedrørende de udtrukne sager.

Tilsynets bemærkninger

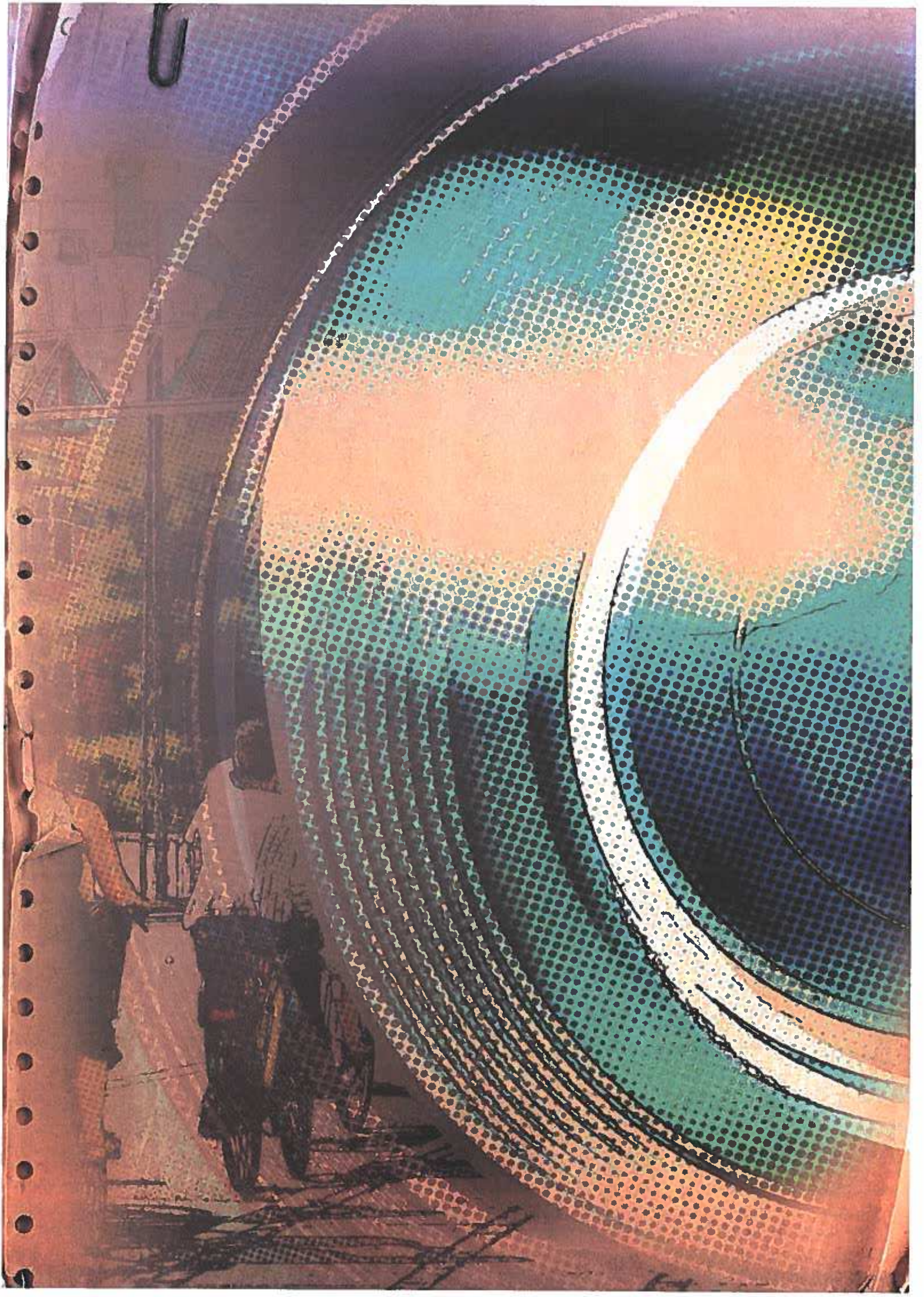
De kvartalsvise stikprøvekontroller vedrørende oprettelse af nye sager viste, at PET har iagttaget lovgivningens krav om tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af oplysninger.

3.1.2 Kontrol vedrørende PETs anvendelse af den udvidede adgang til indhentning

PET kan i medfør af PET-lovens § 4, stk. 1, jf. § 3 indhente oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret (den udvidede adgang). Endvidere kan PET efter bestemmelsens stk. 2 og 3, jf. § 3 indhente oplysninger fra Told- og skatteforvaltningen (SKAT) om alle personer, der inden for et givent tidspunkt rejser med luftfartøjer til eller fra bestemte destinationer eller med bestemte rejsemønstre, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret.

Ved anvendelse af den udvidede adgang skal PET, så hurtigt som forholdene tillader det, foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for tjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes eller anonymiseres.

Med henblik på kontrol heraf trak tilsynets sekretariatet i 2017 en stikprøve på et antal indhentninger fra andre forvaltningsmyndigheder. I relation til to udtrukne indhentninger fra SKAT havde sekretariatet spørgsmål til og/eller drøftelser med PET.

Efter PETs uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at to udtrukne indhentninger fra SKAT var indhentninger efter den udvidede adgang i lovens § 4, stk. 2 og 3, og at tjenesten ikke, så hurtigt som forholdene tillod det, havde foretaget en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for tjenestens opgavevaretagelse. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig heri.

! Tilsynets bemærkninger

Stikprøvekontrollen vedrørende PETs anvendelse af den udvidede adgang til indhentning, og den efterfølgende drøftelse heraf med PET viste, at tjenesten, i forhold til to udtrukne indhentninger fra SKAT, efter den udvidede adgang, ikke, så hurtigt som forholdene tillod det, havde foretaget en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for tjenestens opgavevaretagelse, og i den udstrækning dette vurderedes ikke at være tilfældet, straks foretaget sletning eller anonymisering af de relevante oplysninger.

PET har oplyst, at tjenesten er i færd med at udarbejde retningslinjer for proceduren vedrørende vurdering af relevansen af indhentede passageroplysninger fra SKAT med henblik på eventuel sletning eller anonymisering heraf. Tilsynet mødeser udarbejdelsen af retningslinjerne.

3.1.3 Kontrol vedrørende PETs overholdelse af slettefrister

Tilsynet har i 2017 foretaget fire stikprøvekontroller og en inspektion vedrørende PETs overholdelse af slettefrister.

Tilsynets sekretariatet trak tre stikprøver på et antal sager, der er ældre end 10 år, i PETs tidligere journalsystem og i et elektronisk arkiv. I relation til 30 procent af de udtrukne sager havde sekretariatet spørgsmål til og/eller drøftelser med PET.

Tilsynets stikprøvekontroller vedrørende PETs overholdelse af slettefrister og tjenestens egen fuldstændige kontrol af sager i det tidligere journalsystem, der er ældre end 10 år, viste, at tjenesten i et ikke ubetydeligt omfang ikke har iagttaget lovgivningens krav om sletning eller om forlængelse af slettefristen for sager, der er ældre end 10 år.

Efter tjenestens uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at alle eller nærmere angivne oplysninger vedrørende 24 procent af de udtrukne sager burde slettes, fordi den overordnede slettefrist herfor var overskredet. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig i, at oplysningerne burde have været slettet.

PET foretog på baggrund af tilsynets kontroller en fuldstændig gennemgang af alle sager, der er ældre end 10 år i det tidligere journalsystem. I relation til 11 procent af sagerne fandt PET uregelmæssigheder, herunder at den overordnede slettefrist herfor var overskredet.

PET har oplyst, at tjenesten efterfølgende har iværksat en række initiativer med henblik på at sikre, at tjenesten for så vidt angår sager i det tidligere journalsystem og i et elektronisk arkiv fremover overholder lovgivningens krav om sletning eller forlængelse af slettefristen for sager, der er ældre end 10 år.

Tilsynets sekretariatet trak tillige en stikprøve på et antal personer, om hvem PET havde påbegyndt konsolidering af oplysninger for mere end 10 år siden. Sekretariatet havde alene spørgsmål til og/eller drøftelser med PET i relation til enkelte af de udtrukne personer.

Efter tjenestens uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at alle eller nærmere angivne oplysninger vedrørende 4 procent af de udtrukne sager skal slettes, fordi PET ved tilsynets kontrol er blevet bekendt med, at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig i, at oplysningerne skal slettes.

Tilsynets sekretariatet foretog endelig en inspektion af PETs fysiske arkiv. Tilsynet påpegede på den baggrund en observation med tilhørende risici og anviste forslag til afhjælpning heraf, hvilket PET ikke havde bemærkninger til.

1 Tilsynets bemærkninger

Tilsynets stikprøvekontroller vedrørende PETs overholdelse af slettefrister og tjenestens egen fuldstændige kontrol af sager i det tidligere journalsystem, der er ældre end 10 år, viste, at tjenesten i et ikke ubetydeligt omfang ikke har tagt lovgivningens krav om sletning eller om forlængelse af slettefristen for sager, der er ældre end 10 år.

Tilsynet har imidlertid noteret sig, at PET har iværksat en række initiativer med henblik på at sikre, at tjenesten for så vidt angår sager i det tidligere journalsystem og i et elektronisk arkiv fremover overholder lovgivningens krav om sletning eller forlængelse af slettefristen for sager, der er ældre end 10 år.

Stikprøvekontrollen vedrørende personer, om hvem PET havde påbegyndt konsolidering af oplysninger for mere end 10 år siden, viste, at tjenesten har tagt lovgivningens bestemmelser om tilvejebringelse og intern behandling af oplysninger, herunder slettefrister. Kontrollen viste imidlertid, at oplysninger om 4 procent af de udtrukne personer skal slettes, fordi PET ved tilsynets kontrol er blevet bekendt med at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, jf. § 7, stk. 2.

En inspektion af PETs fysiske arkiv gav anledning til en observation med tilhørende risici og et forslag til afhjælpning heraf.

3.1.4 Kontrol vedrørende PETs forsvarlighedsvurdering ved videregivelser

Tilsynet har i 2017 foretaget stikprøvekontrol vedrørende PETs forsvarlighedsvurdering ved videregivelse af oplysninger.

Med henblik på kontrol heraf trak tilsynets sekretariatet i 2017 en stikprøve på et antal videregivelser til lande, der ikke er medlem af EU eller NATO. I relation til 16 procent af de udtrukne videregivelser havde sekretariatet spørgsmål til og/eller drøftelser med PET, og på dette grundlag blev resultatet af kontrollen forelagt tilsynet, som herefter besluttede, om oplysningerne var tilstrækkelig belyst, eller om der var behov for indhentelse af yderligere oplysninger eller nærmere drøftelser med tjenesten.

! Tilsynets bemærkninger

Kontrollen af PETs forsvarlighedsvurdering ved videregivelse af oplysninger viste, at tjenesten har iagttaget lovgivningens krav om videregivelse af oplysninger.

3.1.5 Kontrol vedrørende PETs internationale samarbejde inden for kontraterrorisme

Tilsynet har i 2017 foretaget kontrol vedrørende PETs internationale samarbejde inden for kontraterrorisme.

Med henblik på kontrol heraf trak tilsynets sekretariatet en stikprøve på et antal personer, som indgår i PETs internationale samarbejde inden for kontraterrorisme. På dette grundlag blev resultaterne af kontrollen forelagt tilsynet, som herefter besluttede, om de foreliggende oplysninger var tilstrækkelig belyst, eller om der var behov for indhentelse af yderligere oplysninger eller nærmere drøftelser med tjenesten.

! Tilsynets bemærkninger

Kontrollen vedrørende PETs internationale samarbejde inden for kontraterrorisme viste, at tjenesten har iagttaget lovgivningens krav om tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af oplysninger.

3.1.6 Kontrol vedrørende PETs overholdelse af reglerne om lovlig politisk virksomhed

Navnlig med henblik på at kontrollere, at PET overholder PET-lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed, men tillige lovens bestemmelser om tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af oplysninger, har tilsynet i 2017 foretaget kontrol af tjenestens oplysninger om henholdsvis 1) medlemmer af Folketinget, 2) journalister og 3) interesseorganisationer.

Tilsynets sekretariatet trak tre stikprøvekontroller vedrørende medlemmer af Folketinget, journalister og interesseorganisationer. I relation til ét af de udtrukne medlemmer af Folketinget og personer tilknyttet 12 procent af de udtrukne interesseorganisationer havde sekretariatet spørgsmål til og/eller drøftelser med PET.

Efter tjenestens uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at oplysninger vedrørende ét af de udtrukne medlemmer af Folketinget og personer tilknyttet 4 procent af de udtrukne organisationer skal slettes, fordi PET ved tilsynets kontrol er blevet bekendt med at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig i, at oplysningerne ikke længere er nødvendig for varetagelsen af tjenestens opgaver.

! Tilsynets bemærkninger

Kontrollen vedrørende PETs overholdelse af PET-lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed viste, at tjenesten har iagttaget lovgivningens bestemmelser om tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af oplysninger, samt bestemmelsen om lovlig politisk virksomhed.

Kontrollen viste, at oplysninger vedrørende ét af de udtrukne medlemmer af Folketinget og personer tilknyttet 4 procent af de udtrukne interesseorganisationer skal slettes. Idet PET ved tilsynets kontrol er blevet bekendt med at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, jf. § 7, stk. 2.

3.1.7 Kontrol vedrørende PETs sikkerhedsgodkendelser

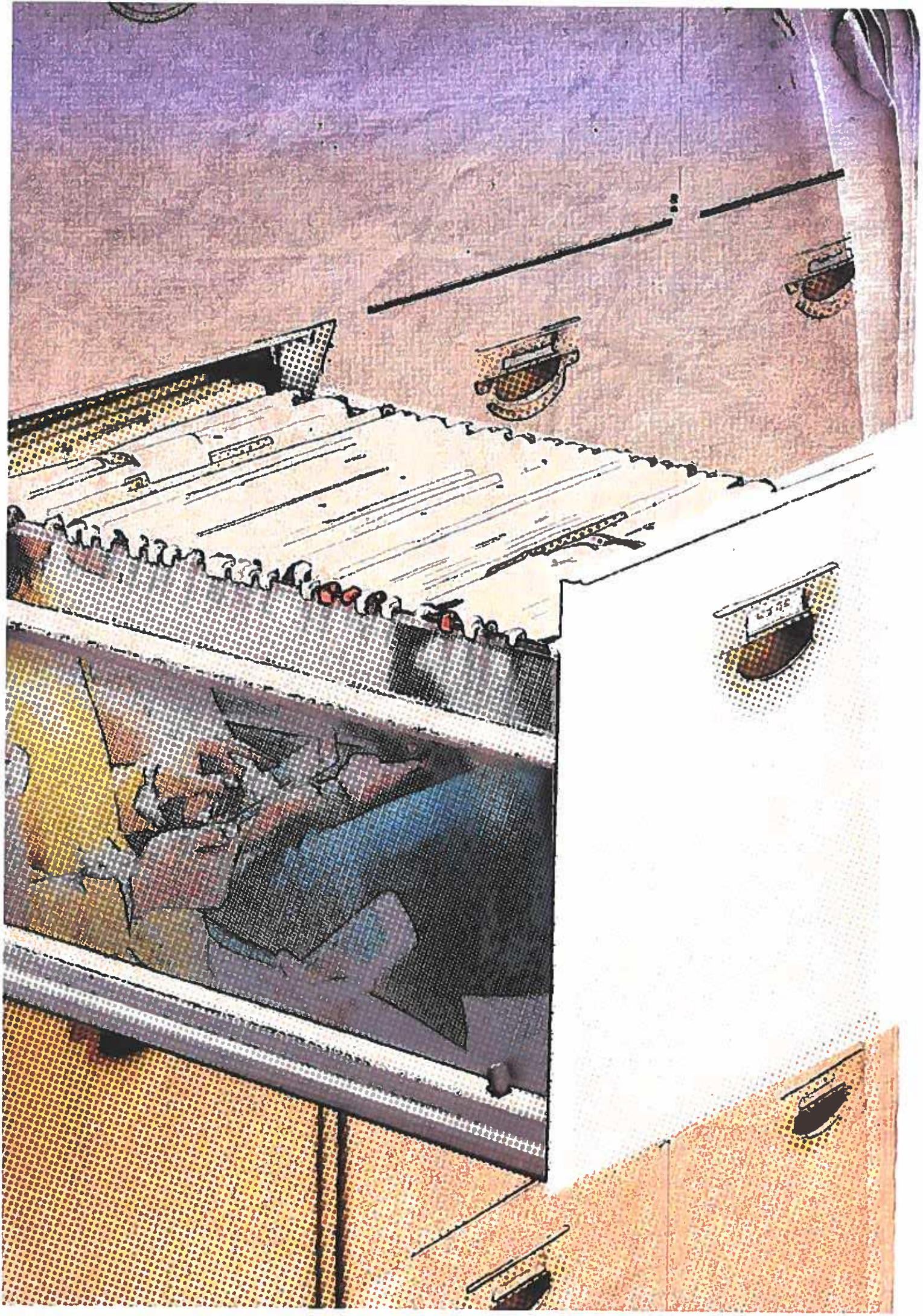
Som national sikkerhedsmyndighed skal PET rådgive og bistå offentlige myndigheder og private i sikkerhedsspørgsmål, herunder ved personsikkerhedsundersøgelser. PET foretager således blandt andet efter anmodning fra vedkommende myndighed eller styrelse sikkerhedsundersøgelser, når personer påtænkes bemyndiget til indsigt i klassificerede dokumenter. For myndigheder inden for Forsvarsministeriets område varetages denne opgave imidlertid af FE.

Tilsynet foretog i 2016 tre stikprøvekontroller vedrørende fysiske personer, som PET har konsolideret oplysninger om i forbindelse med sikkerhedsgodkendelser. Kontrollerne viste, at PET generelt har iagttaget lovgivningens bestemmelser om tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af oplysninger. Kontrollerne viste imidlertid, at tjenesten burde have ajourført/berigtiget status vedrørende 15 procent af de udtrukne personer. Tilsynet tilkendegav, at det efter tilsynets opfattelse ikke er uden betydning for en person, om status på vedkommendes sikkerhedsgodkendelse fejlagtigt er angivet som "inddraget". På denne baggrund opfordrede tilsynet PET til at foretage en gennemgang af tjenestens sikkerhedsblade med "inddraget" som angiven status på sikkerhedsgodkendelsen med henblik på at sikre, at denne status er rigtig.

Tilsynet har på den baggrund i 2017 foretaget en stikprøvekontrol vedrørende fysiske personer, som PET har konsolideret oplysninger om i forbindelse med sikkerhedsgodkendelser.

Tilsynets sekretariatet trak en stikprøve på et antal fysiske personer, der havde fået sikkerhedsgodkendelsen inddraget. I relation til flere af de udtrukne personer havde sekretariatet spørgsmål til og/eller drøftelser med PET.

Efter tjenestens uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at sikkerhedsgodkendelsen vedrørende én af de udtrukne personer burde have været slettet, fordi tjenesten gennem sine aktiviteter var blevet bekendt med, at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, og at sikkerhedsgodkendelsen vedrørende én af de udtrukne personer skal

slettes, idet PET ved tilsynets kontrol er blevet bekendt med, at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig heri.

! **Tilsynets bemærkninger**

Stikprøvekontrollen vedrørende fysiske personer, som PET har konsolideret oplysninger om i forbindelse med sikkerhedsgodkendelser og den efterfølgende drøftelse heraf med tjenesten viste, at sikkerhedsgodkendelsen vedrørende én af de udtrukne personer burde have været slettet, fordi oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, jf. § 7, stk. 2, og at sikkerhedsgodkendelsen vedrørende én af de udtrukne personer skal slettes, fordi PET ved tilsynets kontrol er blevet bekendt med at oplysningerne ikke længere er nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver, jf. PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, jf. § 7, stk. 2.

3.1.8 Kontrol vedrørende udvalgte databaser

PET kan føre særlige databaser i tilknytning til tjenestens operative og administrative opgaver, jf. PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 1.

Tilsynet har i 2017 foretaget kontrol af et antal udvalgte operative databaser, der blev kontrolleret ved sekretariatets gennemgang af dokumentationen herfor, drøftelser med PET, indholdsscreeninger, stikprøvekontroller og fuldstændige kontroller. Sekretariatet anmodede om PETs uddybende bemærkninger i relation til to databaser, og på dette grundlag blev resultatet af kontrollerne forelagt tilsynet, som herefter besluttede, om oplysningerne var tilstrækkelig belyst, eller om der var behov for indhentelse af yderligere oplysninger eller nærmere drøftelser med tjenesten.

Efter tjenestens uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at PET ikke har iagttaget den i medfør af PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 2, fastsatte slettefrist i forhold til fire procent af oplysningerne i én database, og at tjenesten i modstrid med egne retningslinjer ikke havde foretaget registrering af et antal filer i én database. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig heri.

Tilsynets sekretariat har desuden foretaget en inspektion af et antal databaser, som umiddelbart vurderes ikke at skulle være en del af tilsynets almindelig kontroller, med henblik på at afdække om den umiddelbare vurdering var korrekt. Efter inspektionen af databaserne vurderede tilsynet, at databaserne ikke skal være en del af tilsynets almindelig kontroller.

! **Tilsynets bemærkninger**

Kontrollen af et antal udvalgte operative databaser viste, at tjenesten generelt har iagttaget lovgivningens krav om tilvejebringelse, intern behandling og videregivelse af oplysninger.

Kontrollen viste imidlertid, at PET ikke har iagttaget den i medfør af PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 2, fastsatte slettefrist i forhold til fire procent af oplysningerne i én database, og at tjenesten ikke i overensstemmelse med egne retningslinjer havde foretaget registrering af et antal filer i én database. Tilsynet tilkendegav sin opfattelse over for PET, som erklærede sig enig heri.

3.1.9 Kontrol vedrørende transitsystemer

Tilsynet har i 2017 foretaget kontrol af en række af PETs transitsystemer, som anvendes til midlertidig behandling af personoplysninger. PET udstedte i september 2016 en vejledning for brug af transitsystemer med henblik på at sikre, at tjenesten behandler personoplysninger i overensstemmelse med PET-lovgivningen og herunder overholder kravene om logning i § 19 i bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (sikkerhedsbekendtgørelsen).

Tilsynets sekretariat foretog i 2017 tre kontroller af fællesdrev og en varslet kontrol af et antal medarbejders arbejdsstationer med fokus på medarbejdernes behandling af personoplysninger i transitsystemer, herunder de pågældendes kendskab til reglerne for journalisering og sletning af personoplysninger, ligesom sekretariatet foretog en supplerende kontrol af centrale interne fællesdrev og -postkasser.

Drevene blev kontrolleret ved indholdsscreeninger og stikprøvekontroller. Sekretariatet anmodede om PETs uddybende bemærkninger i relation til alle tre fællesdrev. Efter tjenestens uddybende bemærkninger vurderede tilsynet, at PET på ét af fællesdrevene i mange tilfælde ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning for brug af transitsystemer, at tjenesten på ét af fællesdrevene ikke i alle tilfælde behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning, og at tjenesten på ét af fællesdrevene i én fil ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning.

Tilsynets sekretariat foretog tillige kontrol af et antal tilfældigt udvalgte arbejdsstationer inden for to afdelinger i PET, herunder af personlige drev, Outlook-mapper, eksterne lagringsenheder og fysiske dokumenter, ligesom sekretariatet foretog en supplerende kontrol af centrale interne fællesdrev og -postkasser. I forbindelse med den stikprøvevise gennemgang af oplysningerne på den enkelte arbejdsstation stillede sekretariatet spørgsmål til vedkommende medarbejder om pågældendes kendskab til reglerne om journalisering, om sletning af personoplysninger og om behandling af personoplysninger i transitsystemer, således som disse regler er beskrevet i PET-loven, PET-bekendtgørelsen og tjenestens interne retningslinjer, herunder i vejledningen for brug af transitsystemer, som blev udstedt i september 2016. På forespørgsel oplyste alle medarbejdere på nær en enkelt, at de forud for kontrollen havde slettet oplysninger på deres arbejdsstationer.

Sekretariatet drøftede resultatet af kontrollerne med PET og anmodede om tjenestens uddybende bemærkninger hertil, og på dette grundlag blev resultatet af kontrollerne forelagt tilsynet, som herefter besluttede, om oplysningerne var tilstrækkelig belyst, eller om der var behov for indhentelse af yderligere oplysninger eller nærmere drøftelser med PET.

Tilsynets bemærkninger

Kontrollerne af tre fællesdrev, der blandt andet anvendes til midlertidig behandling af personoplysninger, og den efterfølgende drøftelse heraf med PET viste, at tjenesten på ét af fællesdrevene i mange tilfælde ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning for brug af transitsystemer, som blev udstedt i september 2016, at tjenesten på ét af fællesdrevene ikke i alle tilfælde behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning, og at tjenesten på ét af fællesdrevene i én fil ikke behandlede personoplysninger i overensstemmelse med tjenestens vejledning.

Kontrollen af udvalgte arbejdsstationer og den efterfølgende drøftelse heraf med PET viste, at samtlige medarbejdere overholdt PET-lovens og PET-bekendtgørelsens frister for journalisering og sletning af personoplysninger.

Kontrollen viste endvidere, at medarbejderne generelt var opmærksomme på, at behandling af personoplysninger sker i overensstemmelse med tjenestens interne retningslinjer, herunder vejledningen for brug af transitsystemer udstedt i september 2016. Kontrollen viste imidlertid, at halvdelen af medarbejderne behandlede få personoplysninger i strid med nævnte vejledning, idet de pågældende i transitsystemer behandlede personoplysninger, som de selv vurderede ikke længere var relevante at behandle det pågældende sted.

3.1.10 Kontrol vedrørende informationssikkerhed

Tilsynet foretog i 2015 og 2016 kontrol vedrørende sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med PETs behandling af personoplysninger (informationssikkerhed), jf. PET-lovens § 7, stk. 1, og 8, stk. 1, jf. persondatalovens §§ 41 og 42. Ved vurderingen af, om PET opfyldte kravene til sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med behandlingen af personoplysninger, henså tilsynet tillige til ISO 27001-standarden. Kontrollerne vedrørte informationssikkerhed omfattet af sikkerhedsbekendtgørelsen og Anneks A i ISO 27001:2013, og sekretariatet foretog i den forbindelse en gennemgang af udleveret dokumentation, interviews med nøglemedarbejdere og stikprøvekontrol af et betydeligt antal kontrolområder.

Kontrollerne viste, at PET ikke fuldt ud levede op til lovgivningens krav om sikkerhedsforanstaltninger i forhold til et antal observationer med tilhørende risici inden for halvdelen af et betydeligt antal kontrolområder.

PET har siden kvartalsvist orienteret tilsynet om afhjælpning af de angivne risici, og senest at tjenesten har afhjulpet lidt under trejerdedele af de omhandlede risici. Endvidere har PET oplyst, at tjenesten endnu ikke har tilendebragt den samlede implementering af ISO 27001-standarden.

Tilsynet har på den baggrund i 2017 med bistand fra en ekstern konsulent foretaget en omfattende analyse af PETs implementering af ISO27001-standarden. Tilsynets sekretariat og den eksterne konsulent foretog i den forbindelse en gennemgang af udleveret dokumentation og interviews med nøglemedarbejdere.

Tilsynet har på baggrund af analysen afgivet en række væsentlige anbefalinger til PET, hvoraf tjenesten har erklæret sig enig eller delvist enig i 94 procent af anbefalingerne.

Kontrollen af udvalgte arbejdsstationer og den efterfølgende drøftelse heraf med PET viste, at samtlige medarbejdere overholdt PET-lovens og PET-bekendtgørelsens frister for journalisering og sletning af personoplysninger.

! Tilsynets bemærkninger

Tilsynet finder det vigtigt, at PET følger tilsynets anbefalinger med henblik på at sikre implementering af ISO 27001-standarden og derigennem sikre en afhjælpning af de resterende risici, som blev identificeret ved tilsynets kontroller i 2015 og 2016.

Tilsynet vil fortsat i 2018 følge PETs implementering tæt, og har blandt andet anmodet PET om kvartalsvise møder vedrørende status på implementeringen af ISO 27001-standarden og afhjælpning af de angivne risici vedrørende kontrollerne fra 2015 og 2016.

3.1.11 Kontrol vedrørende PETs interne kontrol

Tilsynet har ved sin kontrol af PET tillige foretaget kontrol af tjenestens interne kontrol. Kontrollen har omfattet PETs interne kontrol i 2017 samt tjenestens planlægning heraf for 2018, og er foretaget ved gennemgang af udleveret dokumentation og drøftelser med tjenesten.

Ved vurderingen af PETs interne kontrol har tilsynet blandt andet henset til en rapport vedrørende intern kontrol og tilsynets mulighed for efterprøvning heraf, som er udarbejdet af en revisions- og konsulentvirksomhed. Denne rapport er baseret på internationale standarder og guidelines for god revision og test af interne kontroller (ISA'erne) og på Rigsrevisionens "God offentlig revisionskik" (GOR).

PET har i november 2017 orienteret tilsynet om

- ▶ risikoanalyse vedrørende overholdelse af lovkrav, og
- ▶ notits om PETs interne kontrol i 2018.

PET har herudover løbende orienteret tilsynet om tjenestens interne kontrol, jf. afsnit 3.3.

! Tilsynets bemærkninger

Kontrollen har vist, at PET generelt har tilrettelagt og gennemført tjenestens interne kontrol tilfredsstillende og herunder sikret, at kontrollerne er veldokumenterede, og at hovedparten af stikprøvekontrollerne giver revisionsmæssigt retvisende resultater. Endvidere har tilsynet noteret sig, at PET fortsat har fokus på intern kontrol.

Tilsynet finder det vigtigt, at PET følger tilsynets anbefalinger med henblik på at sikre implementering af ISO 27001-standarden og derigennem sikre en afhjælpning af de resterende risici, som blev identificeret ved tilsynets kontroller i 2015 og 2016.

3.2 Opfølgning på kontroller mv. i 2016

I tilsynets årlige redegørelse om sin virksomhed vedrørende PET for 2016, afsnit 3.1, beskrev tilsynet nogle nærmere angivne stikprøvekontroller, hvor en efterfølgende drøftelse med PET havde vist, at tjenesten opbevarede personoplysninger, som burde have været slettet, enten fordi den overordnede slettefrist herfor var overskredet, eller fordi oplysningerne ikke længere var nødvendige for varetagelsen af tjenestens opgaver.

Tilsynet har foretaget en fornyet gennemgang af de pågældende personoplysninger med henblik på at konstatere, om og i givet fald i hvilket omfang der efterfølgende er sket sletning heraf. Gennemgangen viste, at PET i fire tilfælde ikke havde foretaget sletning i overensstemmelse med PET-lovens § 9 a, stk. 1 og 2, jf. § 7.

I årsredegørelserne for 2015 og 2016, hhv. afsnit 3.1.11 og 3.1.14, beskrev tilsynet to kontroller vedrørende sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med PETs behandling af personoplysninger, hvor en efterfølgende drøftelse med PET havde vist, at tjenesten ikke fuldt ud levede op til lovgivningens krav om sikkerhedsforanstaltninger i forhold til et antal observationer med tilhørende risici inden for halvdelen af et betydeligt antal kontrolområder. Opfølgningen på kontrollerne og tilsynets kontrol heraf i 2017 er nærmere bekræftet i afsnit 3.1.10.

I tilsynets årlige redegørelse om sin virksomhed vedrørende PET for 2015, afsnit 3.1.6, beskrev tilsynet en kontrol af PETs materiale, som er klassificeret YDERST HEMMELIGT, hvor en efterfølgende drøftelse med PET havde vist, at sager og dokumenter klassificeret YDERST HEMMELIGT ikke i alle tilfælde var registreret og opbevaret i overensstemmelse med tjenestens retningslinjer herom. Tilsynet tilkendegav over for PET, at det efter tilsynets opfattelse er af afgørende betydning for tjenestens mulighed for at overholde reglerne om intern behandling af personoplysninger, herunder slettefrister og sikkerhedsforanstaltninger, og for tilsynets mulighed for at føre kontrol hermed, at PET foretager en revision af tjenestens materiale klassificeret YDERST HEMMELIGT med henblik på at sikre, at dette registreres og opbevares i overensstemmelse med tjenestens retningslinjer herom.

Tilsynet har på den baggrund i 2017 anmodet PET om en orientering vedrørende tjenestens revision af materiale klassificeret YDERST HEMMELIGT. PET har oplyst, at tjenesten har påbegyndt et omfattende projekt indeholdende et fremadrettet spor, som skal sikre fremtidig korrekt registrering og opbevaring, og et bagudrettet spor, som skal sikre en revision af allerede eksisterende materiale klassificeret YDERST HEMMELIGT.

Tilsynet finder det vigtigt, at PET hurtigst muligt gennemfører projektet vedrørende tjenestens materiale klassificeret YDERST HEMMELIGT, og tilsynet vil løbende følge projektet.

3.3 PETs orientering af tilsynet

Det følger af lovforslagets bemærkninger til PET-loven og af PET-bekendtgørelsens kapitel 1 og 6, at PET løbende skal orientere tilsynet om anvendelsen af en række bestemmelser i loven. Efter bekendtgørelsen skal PET således orientere tilsynet om

- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-lovens § 9, stk. 2, om at undlade at slette oplysninger, som har nået slettefristen på 15 år i bestemmelsens stk. 1,

- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-bekendtgørelsens § 1, stk. 4, om at undlade at slette sager, som har nået slettefristen på 10 år i bestemmelsens stk. 2,
- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 2, om undtagelsesvist at fastsætte længere slettefrister end 5 år for personer, poster eller oplysninger i tjenestens særlige databaser, jf. bestemmelsens stk. 1,
- ▶ anvendelsen af PET-lovens § 4 om tilvejebringelse fra andre forvaltningsmyndigheder af oplysninger, der må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13,
- ▶ sager om sikkerhedsgodkendelse, hvor tjenesten videregiver oplysninger fra tjenestens journal eller databaser til andre myndigheder end Justitsministeriet, anklagemyndigheden eller øvrige dele af politiet,
- ▶ alle væsentlige spørgsmål vedrørende tjenestens behandling af oplysninger,
- ▶ tjenestens interne kontrol med behandlingen af oplysninger om fysiske og juridiske personer efter PET-bekendtgørelsens §§ 10 og 11,
- ▶ nye administrative retningslinjer af betydning for tilsynets kontrol, og
- ▶ om andre retningslinjer, hvis tilsynet anmoder herom.

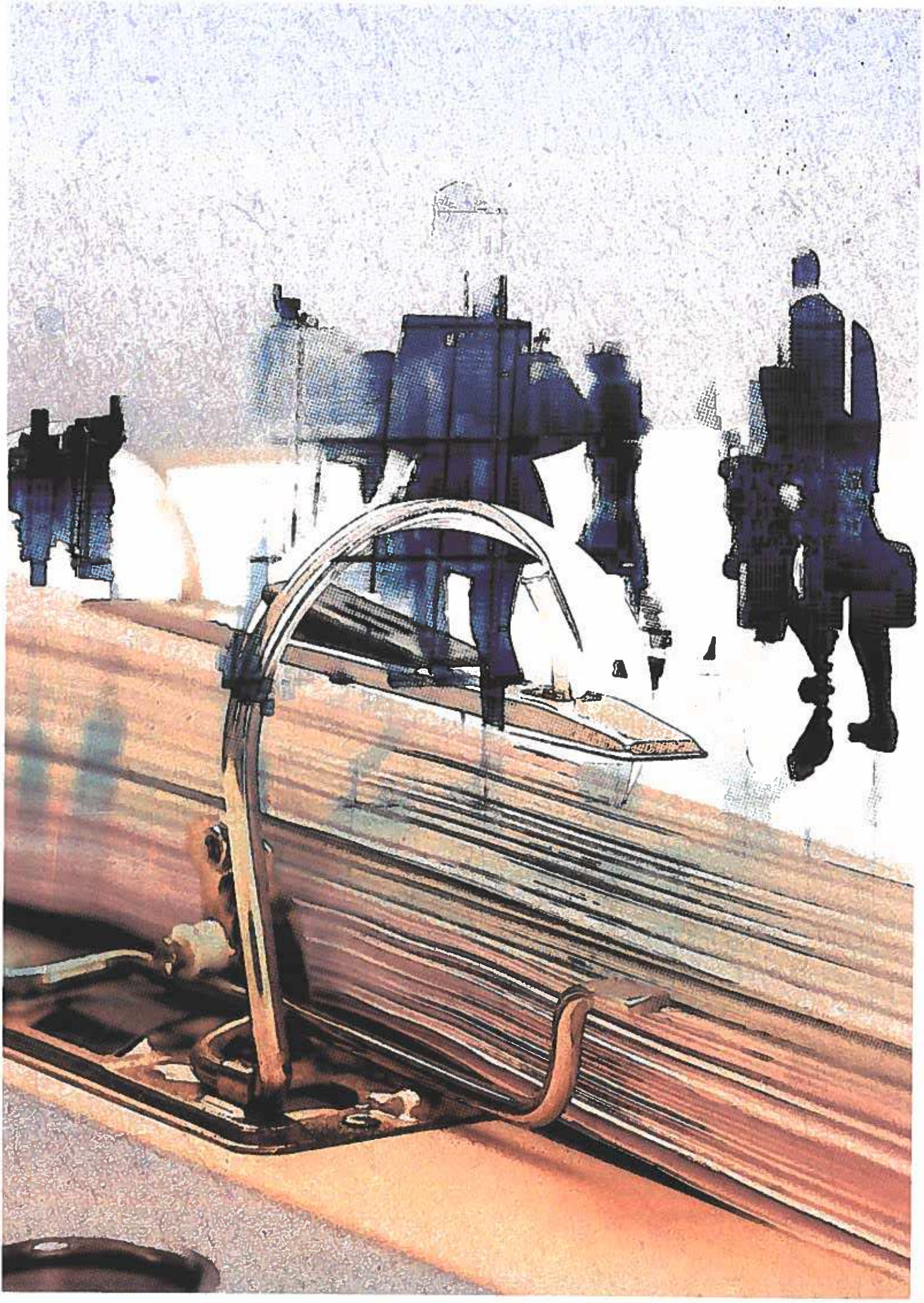
PET har løbende orienteret tilsynet om:

- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-lovens § 9, stk. 2, om at undlade at slette oplysninger, som har nået slettefristen på 15 år i bestemmelsens stk. 1,
- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-bekendtgørelsens § 1, stk. 4, om at undlade at slette sager, som har nået slettefristen på 10 år i bestemmelsens stk. 2,
- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-bekendtgørelsens § 2, stk. 2, om undtagelsesvist at fastsætte længere slettefrister end 5 år for personer, poster eller oplysninger i tjenestens særlige databaser, jf. bestemmelsens stk. 1,
- ▶ tjenestens beslutninger i medfør af PET-bekendtgørelsens § 18, stk. 3, om at behandle oplysninger, der skulle have været slettet, men som ikke slettes, fordi de i stedet skal bevares for eftertiden og af praktiske eller sikkerhedsmæssige grunde endnu ikke kan overføres til Statens Arkiver, og
- ▶ væsentlige spørgsmål vedrørende tjenestens behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer, herunder om status på tjenestens revisionsproces, jf. afsnit 4.

Tilsynet har i marts, april og juni 2017 modtaget samlede orienteringer om:

- ▶ tjenestens anvendelse af PET-lovens § 4,
- ▶ tjenestens interne kontrol vedrørende PET-lovens § 10,
- ▶ tjenestens interne kontrol vedrørende slettefrister i to særlige databaser,
- ▶ tjenestens interne kontrol af oplysninger uden for godkendte dokumentationssystemer (transitsystemer),
- ▶ tjenestens interne kontrol af tildeling af rettigheder, og
- ▶ tjenestens interne kontrol af logning i udvalgte systemer.

Tilsynet har fulgt op på de svar og redegørelser, som PET har givet tilsynet.

3.4 Anmodninger om indsigt efter PET-lovens §§ 12 og 13

3.4.1 Tilsynets behandling af anmodninger

Når en fysisk eller juridisk person anmoder tilsynet om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, foretager sekretariatet en undersøgelse heraf hos PET, hvor tilsynet har adgang til enhver oplysning og alt materiale, der er af betydning for tilsynets virksomhed.

Det kan være både ressourcekrævende og kompliceret at afdække alle oplysninger, som PET måtte behandle om en person, men sekretariatet bestræber sig på at fremsøge alle oplysninger, som PET måtte behandle om en person, der anmoder om indirekte indsigt. Med henblik på at skabe størst mulig sikkerhed for, at alle oplysninger om vedkommende er fremsøgt, anmoder sekretariatet efterfølgende PET om at undersøge, hvorvidt tjenesten måtte behandle yderligere oplysninger om den pågældende.

Når undersøgelserne er tilendebragt, vurderer tilsynet, om PET efter tilsynets opfattelse uberettiget behandler oplysninger om den pågældende person. Finder tilsynet, at dette er tilfældet, pålægger tilsynet PET at slette sådanne oplysninger. Når tilsynet har sikret, at der herefter ikke længere uberettiget behandles oplysninger om den pågældende, besvarer tilsynet henvendelsen.

Hvor særlige forhold taler herfor, kan tilsynet pålægge PET at give en fysisk eller juridisk person indsigt i oplysninger, som PET behandler om vedkommende, eller indsigt i hvorvidt tjenesten behandler oplysninger om vedkommende. I de tilfælde, hvor tilsynet modtager en anmodning herom, foretager sekretariatet en undersøgelse af, hvilke oplysninger PET måtte behandle om den pågældende, ligesom PETs bemærkninger indhentes, inden tilsynet træffer afgørelse efter bestemmelsen. I forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt undersøger tilsynet af egen drift, om særlige forhold måtte tale for at pålægge PET at give hel eller delvis indsigt i de nævnte oplysninger.

Når undersøgelserne er tilendebragt, vurderer tilsynet, om PET efter tilsynets opfattelse uberettiget behandler oplysninger om den pågældende person. Finder tilsynet, at dette er tilfældet, pålægger tilsynet PET at slette sådanne oplysninger. Når tilsynet har sikret, at der herefter ikke længere uberettiget behandles oplysninger om den pågældende, besvarer tilsynet henvendelsen.

3.4.2 Antal anmodninger og sagsbehandlingstid

I 2017 behandlede tilsynet anmodninger fra 14 fysiske eller juridiske personer om at undersøge, om PET uberettiget behandlede oplysninger om dem. I ingen af tilfældene fandt tilsynet, at dette var tilfældet. Tilsynet fandt endvidere ikke, at særlige forhold talte for at pålægge PET at give de pågældende hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i PET-lovens § 12, stk. 1.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid af de 14 færdigbehandlede anmodninger var 42 dage, hvoraf 10 dage udgjorde sagsbehandlingstid hos PET. I forhold til 2016 steg den gennemsnitlige sagsbehandlingstid med fire dage.

Tilsynet tilstræber at besvare anmodningerne om indsigt så hurtigt som muligt, men da undersøgelserne som nævnt både kan være ressourcekrævende og komplicerede, da resultatet heraf forelægges PET, inden tilsynet på et månedligt møde træffer afgørelse om spørgsmålene, og da tilsynet primo 2018 har modtaget et betydeligt antal henvendelser sammenlignet med tidligere år, kan sagsbehandlingstiden næppe forventes væsentligt nedbragt i 2018.

Det bemærkes, at det er en forudsætning for tilsynets varetagelse af sin opgave i forbindelse med den indirekte indsigtsordning, at oplysninger om fysiske og juridiske personer lagres i PETs it-systemer i overensstemmelse med PET-bekendtgørelsens §§ 1-3.

Appendiks

RETSGRUNDLAG

- 1) Lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET) (lovbekendtgørelse nr. 231 af 7. marts 2017) (PET-loven),
- 2) bekendtgørelse om Politiets Efterretningstjenestes behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer m.v. (bekendtgørelse nr. 763 af 20. juni 2014 som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 1159 af 26. oktober 2017) (PET-bekendtgørelsen), og
- 3) lov om behandling af personoplysninger (lov nr. 429 af 31. maj 2000 som senest ændret ved lov nr. 639 af 12. juni 2013) (persondataloven) § 3, § 5, § 11, stk. 1, og §§ 14, 41 og 42 og bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (sikkerhedsbekendtgørelsen).

1 Tilvejebringelse af oplysninger

1.1 Om indsamling og indhentning af oplysninger, jf. PET-lovens § 3

Det følger af lovens § 3, at PET kan indsamle og indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens virksomhed. Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen fremgår, at PETs arbejde i vidt omfang er forebyggende, og at dette indebærer, at PET bør kunne indsamle oplysninger, selvom det er forbundet med usikkerhed at vurdere, om de personer, der undersøges, reelt har til hensigt at begå strafbare forhold. Det må blot ikke på forhånd kunne udelukkes, at oplysningerne kan have relevans for tjenesten. Efter bestemmelsen kan PET således som hidtil indhente oplysninger om "bipersoner", herunder personer i den mistænkte omgangskreds, der ikke selv mistænkes for at være involveret i den eventuelle lovovertrædelse, der undersøges.

1.2 Om pligt for andre forvaltningsmyndigheder til at videregive oplysninger til PET, jf. PET-lovens § 4

Efter lovens § 4, stk. 1, kan PET kræve oplysninger fra andre danske forvaltningsmyndigheder end FE, når oplysningerne efter PETs vurdering må antages at have betydning for varetagelse af PETs opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel

12 og 13. Der skal være en mere konkret formodning for, at de oplysninger, som PET ønsker at indhente, vil have betydning for PETs varetagelse af de nævnte opgaver, men hvis PET vurderer, at dette er tilfældet, har andre forvaltningsmyndigheder pligt til at udlevere oplysninger til PET. Den afgivende forvaltningsmyndighed vil således ikke selv skulle foretage en vurdering af, om videregivelsesbetingelsen er opfyldt, men lægge PETs oplysning herom til grund.

I lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen anføres, at tilsynet kan efterprøve PETs vurdering af, om oplysningerne må antages at have betydning for tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, og at det forudsættes, at PET med passende mellemrum orienterer tilsynet om anvendelsen af bestemmelsen.

Efter stk. 2 skal Told- og skatteforvaltningen (SKAT) videregive oplysninger om passagerer og besætning på luftfartøjer til PET, hvis tjenesten vurderer, at oplysningerne kan have betydning for varetagelse af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

Justitsministeren har i medfør af bestemmelsens stk. 3 efter forhandling med skatteministeren fastsat regler, om hvordan oplysninger efter stk. 2 skal stilles til rådighed for PET. Det er således i PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 3, fastsat, at PET via terminaladgang til de it-systemer, hvor SKAT lagrer oplysninger om passagerer og besætningsmedlemmer, som SKAT modtager fra luftfartsselskaber mv. i medfør af toldlovens § 17, stk. 4, kan indhente oplysninger, der kan have betydning for tjenestens varetagelse af sine opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13.

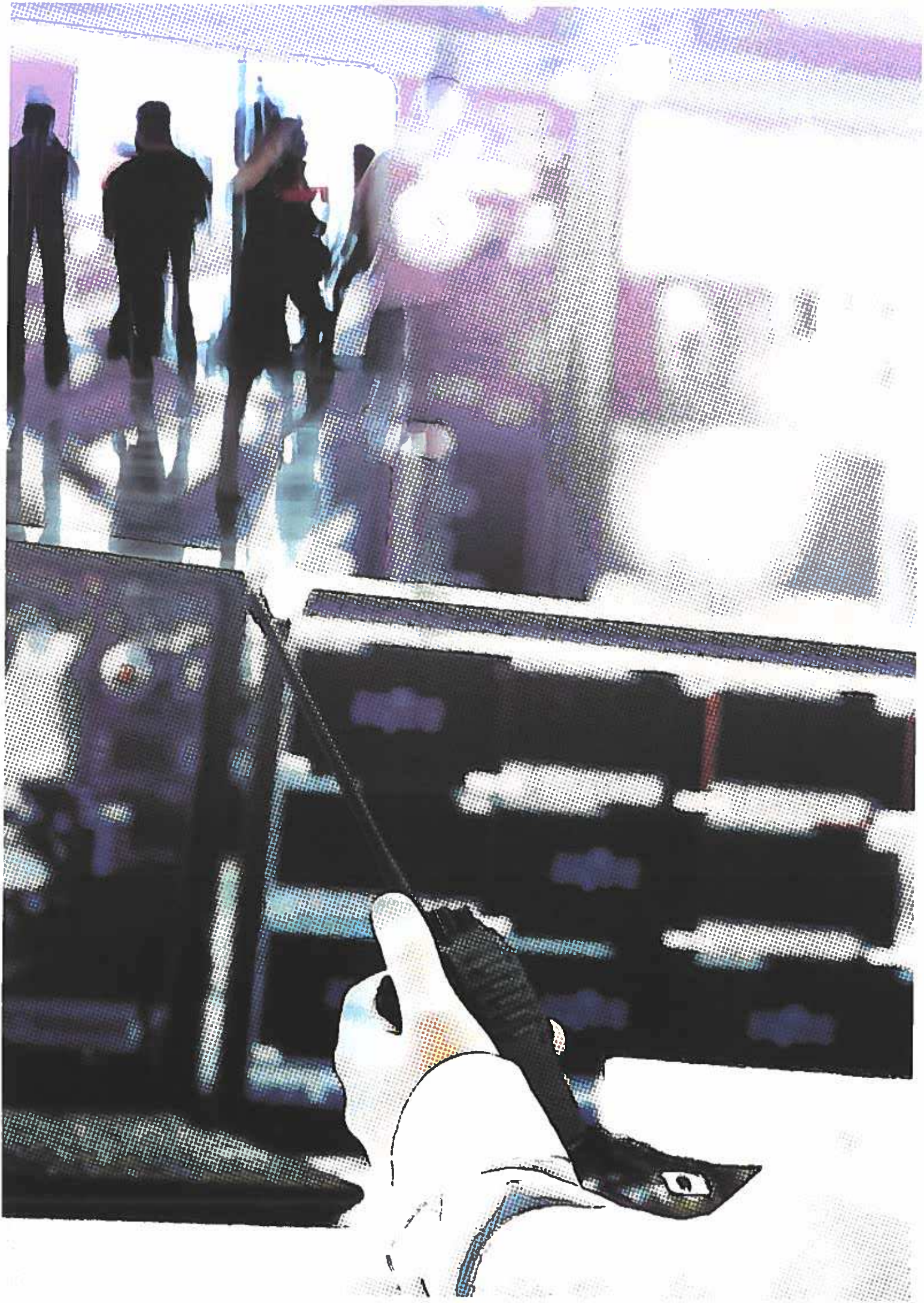
2 Intern behandling af oplysninger

2.1 Om intern behandling af oplysninger efter PET-lovens §§ 7 og 8

Bestemmelserne i lovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, indebærer, at en række af persondatalovens bestemmelser finder anvendelse ved PETs behandling af indsamlede, indhentede og modtagne oplysninger vedrørende fysiske og juridiske personer. Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelserne fremgår, at der som udgangspunkt skal benyttes de samme almindelige databeskyttelsesprincipper mv. ved vurderingen af, hvilke grundlæggende betingelser der skal være opfyldt ved PETs behandling af personoplysninger, som ved vurderingen af andre danske myndigheders behandling af personoplysninger. PET er herunder omfattet af persondatalovens § 5, der blandt andet fastsætter krav om saglighed og proportionalitet ved behandling af personoplysning er, herunder at en behandling ikke må være uforenelig med de formål, der har begrundet indsamlingen af de pågældende oplysninger, og at indsamlede, indhentede og modtagne personoplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i længere tid end nødvendigt. Også persondatalovens §§ 41 og 42 om behandlingssikkerhed finder anvendelse ved PETs behandling af personoplysninger.

Det følger af lovens § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, at PET kan behandle enhver oplysning om fysiske og juridiske personer, hvis behandlingen

- 1) sker med samtykke,
- 2) må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse

og efterforskning af forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., jf. straffelovens kapitel 12 og 13, eller

3) er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver.

Efter lovens § 7, stk. 2, nr. 2, og § 8, stk. 2, nr. 2, kan PET således behandle enhver oplysning om fysiske og juridiske personer, hvis behandlingen må antages at have betydning for varetagelsen af tjenestens opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. I betingelsen om, at oplysningerne må antages at have betydning for PETs opgaver vedrørende forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, ligger, at der skal være en mere konkret formodning for, at de oplysninger, som PET ønsker at behandle, vil have betydning for PETs varetagelse af disse opgaver.

Efter lovens § 7, stk. 2, nr. 3, og § 8, stk. 2, nr. 3, kan PET behandle enhver oplysning om fysiske og juridiske personer, hvis behandlingen er nødvendig for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, dvs. andre opgaver end dem som er forbundet med forebyggelse og efterforskning af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13. I betingelsen om, at oplysningerne er nødvendige for varetagelsen af tjenestens øvrige opgaver, ligger, at PET efter en konkret vurdering må antages at have et reelt behov for at behandle de pågældende oplysninger for at kunne varetage sine opgaver.

2.2 Om sletning af oplysninger, jf. PET-lovens §§ 9 – 9 a og PET-bekendtgørelsens §§ 1-3, § 8 og § 18

Efter PET-lovens § 9 skal PET, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov, slette oplysninger om fysiske og juridiske personer, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskning rettet mod sådanne personer, når der ikke i forbindelse med undersøgelsen eller efterforskningen er tilvejebragt nye oplysninger inden for de seneste 15 år. Sletning af sådanne oplysninger kan dog undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af PETs opgaver gør det nødvendigt. Ifølge lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen, som alene omfatter oplysninger, der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskninger rettet mod fysiske og juridiske personer, fastsætter bestemmelsen en overordnet slettefrist for oplysninger, der opbevares hos PET.

Der findes i anden lovgivning, herunder navnlig arkivlovgivningen, regler, der indebærer, at PET ikke er berettiget til at slette oplysninger. Rigsarkivaren har således blandt andet fastsat regler, der indebærer, at PET skal opbevare oplysninger af historisk interesse. Sådanne regler skal PET følge, hvilket indebærer, at PET er afskåret fra at slette oplysningerne, idet PET-lovens § 9 foreskriver, at PETs forpligtelse til at slette oplysninger ikke skal gælde, hvis andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov.

I forarbejderne til PET-loven er det forudsat, at der administrativt fastsættes mere detaljerede slettefrister for de oplysninger, som PET behandler. I medfør af lovens bemyndigelsesbestemmelse til justitsministeren til fastsættelse af nærmere regler om PETs behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer er der herefter med PET-bekendtgørelsen fastsat detaljerede regler blandt andet om sletning af personoplysninger.

Af PET-bekendtgørelsens § 1 fremgår således, at PET senest 10 år fra sagsoprettelsen i sin elektroniske journal skal slette sager, som ikke indeholder oplysninger om fysiske og juridiske personer,

der er tilvejebragt som led i undersøgelser eller efterforskninger rettet mod sådanne personer. Sletning kan dog undlades, hvis væsentlige hensyn til varetagelsen af tjenestens opgaver gør det nødvendigt, og tilsynet underrettes herom. Efter bekendtgørelsens § 2 fastsætter PET for den enkelte person eller oplysning i efterretningstjenestens særlige databaser, der føres i tilknytning til efterretningstjenestens operative og administrative opgaver, en slettefrist på indtil 5 år fra indførelsen i databasen, dog kan tjenesten efter underretning af tilsynet undtagelsesvis fastsætte længere frister. Af bekendtgørelsens § 3 følger, at oplysninger, som ikke inden 4 uger fra modtagelsen eller tilvejebringelsen er lagret i journalen eller i en database, jf. §§ 1 og 2, skal slettes, medmindre oplysningerne efter deres karakter ikke kan lagres elektronisk. PET skal underrette tilsynet, hvis tjenesten undtagelsesvis ikke kan overholde fristen.

Af bestemmelsen i § 9 a, stk. 1, fremgår, at når PET i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at sager eller dokumenter mv. ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse slettes, uanset om slettefristen i § 9 eller frister fastsat i medfør af § 7, stk. 3, eller § 8, stk. 3, er udløbet, men at PET ikke herudover er forpligtet til løbende af egen drift at gennemgå tjenestens sager og dokumenter mv. med henblik på at vurdere, om nævnte behandlingsbetingelser fortsat er opfyldt.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser præciseres vedrørende § 9 a, stk. 1, at begrebet "aktiviteter" skal forstås bredt og omfatter alle de opgaver, som PET beskæftiger sig med. Begrebet omfatter således foruden operationelle aktiviteter også eksempelvis PETs opgaver i forbindelse med anmodninger om indirekte indsigt, jf. lovens § 13, og stikprøvekontroller foretaget af tilsynet.

Det følger af bestemmelsen i § 9 a, stk. 2, at PET uanset bestemmelserne i §§ 7-9 ikke er forpligtet til at slette oplysninger, der ikke opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningerne indgår i dokumenter mv., som i øvrigt opfylder nævnte behandlingsbetingelser, jf. dog stk. 3 og § 13, stk. 2.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser vedrørende § 9 a, stk. 2, præciseres, at bestemmelsen angår sletning på oplysningsniveau, hvorimod bestemmelsen i stk. 1 vedrører sletning på sags- og dokumentniveau. PET er således ikke forpligtet til at slette på oplysningsniveau, selvom tjenesten i forbindelse med sine aktiviteter bliver opmærksom på, at en konkret oplysning ikke længere opfylder behandlingsbetingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, hvis oplysningen indgår i dokumenter mv., som fortsat lever op til disse behandlingsbetingelser, og for hvilke slettefristen ikke er udløbet. Den foreslåede ændring indebærer endvidere, at tilsynet i forbindelse med sine stikprøvekontroller fortsat kan påse, om en sag eller et dokument mv. som helhed lever op til de nævnte behandlingsbetingelser, men at PET som udgangspunkt ikke vil være forpligtet til at slette enkeltoplysninger, der indgår i dokumenter mv., som skal bevares, i forbindelse med sådanne stikprøvekontroller. PET vil dog fortsat være forpligtet til at slette oplysninger, hvis det konstateres, at disse er tilvejebragt i strid med lovens §§ 3 og 4.

Efter § 9 a, stk. 3, kan justitsministeren fastsætte regler, om at PET i nærmere fastsatte tilfælde skal slette oplysninger i videre omfang end, hvad der følger af lovens bestemmelser.

Af PET-bekendtgørelsens § 8, stk. 1, fremgår således, at PET i tilfælde, hvor tjenesten i medfør af PET-lovens § 4, stk. 1, jf. § 3, indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt har rettet henvendelse til en given offentlig myndighed, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret (den udvidede adgang), så hurtigt som forholdene tillader det, skal foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne

vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes. Indhentelse af oplysninger af den i stk. 1 nævnte art kan alene ske efter forudgående godkendelse af chefen for PET eller efterretningstjenestens juridiske chef. Det samme gælder indhentelse af oplysninger om psykiatriske diagnoser eller tilsvarende særligt følsomme helbredsoplysninger.

Det følger af bestemmelsen i stk. 5, at PET i tilfælde, hvor tjenesten i medfør af PET-lovens § 4, stk. 2 og 3, jf. § 3, indhenter oplysninger om alle personer, der inden for et givent tidspunkt rejser med luftfartøjer til eller fra bestemte destinationer eller med bestemte rejsemønstre, eller andre grupper af personer, som på tilsvarende måde ikke på forhånd er identificeret, skal efterretningstjenesten, så hurtigt som forholdene tillader det, foretage en vurdering af, om de personer, som oplysningerne vedrører, er af relevans for efterretningstjenestens opgavevaretagelse. I den udstrækning dette vurderes ikke at være tilfældet, skal de ikke relevante oplysninger straks slettes eller anonymiseres hos efterretningstjenesten.

Som præciseret i PET-bekendtgørelsens § 18 må fysiske eller elektroniske oplysninger, som i medfør af bestemmelser om bevaring og kassation udstedt af Statens Arkiver skal bevares for eftertiden, ikke destrueres eller slettes, idet sådanne oplysninger i stedet skal overføres til Statens Arkiver. Såfremt sådanne oplysninger af praktiske eller sikkerhedsmæssige grunde ikke kan overføres til Statens Arkiver, skal oplysningerne, fra det tidspunkt hvor destruktion eller sletning skulle være sket, behandles adskilt fra efterretningstjenestens øvrige oplysninger, således at alene medarbejdere, der af chefen for PET er særligt autoriseret hertil, har adgang til oplysningerne.

2.3 Om behandlingssikkerhed (informationssikkerhed), jf. persondatalovens §§ 41 og 42 samt sikkerhedsbekendtgørelsen

Som nævnt indebærer PET-lovens §§ 7 og 8, at også persondatalovens §§ 41 og 42 om behandlingssikkerhed finder anvendelse ved PETs behandling af indsamlede, indhentede og modtagne oplysninger om fysiske og juridiske personer.

Ifølge persondatalovens § 41, stk. 1, må personer, virksomheder mv., der udfører arbejde under den dataansvarlige eller databehandleren, og som får adgang til oplysninger, kun behandle disse efter instruks fra den dataansvarlige, medmindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov. Der er ikke særlige formkrav til instrukserne, som således efter omstændighederne kan følge af en bestemt stillingsbetegnelse eller af det forhold, at den dataansvarlige autoriserer en ansat eller andre til at have adgang til bestemte oplysninger. Kravet om, at vedkommende person mv. kun må behandle oplysninger i overensstemmelse med instruks fra den dataansvarlige, indebærer blandt andet, at personen mv. ikke må behandle oplysninger til andre formål end dem, som den dataansvarlige har fastsat - herunder til egne formål - samt at vedkommende ikke må behandle oplysninger efter instruks fra andre end den dataansvarlige.

Den dataansvarlige skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven, og tilsvarende gælder for databehandlere, jf. lovens § 41, stk. 3. For oplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning, og som er af særlig interesse for fremmede magter, skal der træffes foranstaltninger, der muliggør bortskaffelse eller tilintetgørelse i tilfælde af krig eller lignende forhold, jf. lovens § 41, stk. 4.

I medfør af lovens § 41, stk. 5, har justitsministeren udstedt bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (sikkerhedsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen og Datatilsynets vejledning nr. 37 af 2. april 2001, der knytter sig til bekendtgørelsen, fastsætter de nærmere regler om de i persondatalovens § 41, stk. 3, anførte sikkerhedsforanstaltninger.

Det følger af sikkerhedsbekendtgørelsens § 19, stk. 1, at der skal foretages maskinel registrering (logning) af alle anvendelser af personoplysninger. Registreringen skal mindst indeholde oplysning om tidspunkt, bruger, type af anvendelse og angivelse af den person, de anvendte oplysninger vedrørte, eller det anvendte søgekriterium. Loggen skal opbevares i 6 måneder, hvorefter den skal slettes. Myndigheder med et særligt behov kan opbevare loggen i op til 5 år. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse for personoplysninger, som indgår i tekstbehandlingsdokumenter og lignende, der ikke foreligger i endelig form, og det samme gælder sådanne dokumenter, som foreligger i endelig form, hvis der sker sletning inden for en af den dataansvarlige myndighed nærmere fastsat kortere frist, jf. § 19, stk. 2.

Når en dataansvarlig overlader en behandling af oplysninger til en databehandler, skal den dataansvarlige sikre sig, at databehandleren kan træffe de i lovens § 41, stk. 3-5, nævnte tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger, og påse, at dette sker, jf. lovens § 42, stk. 1. Gennemførelse af en behandling ved en databehandler skal ske i henhold til en skriftlig aftale parterne imellem, jf. lovens § 42, stk. 2.

2.4 Om intern kontrol, jf. PET-bekendtgørelsens §§ 10 og 11

Af bekendtgørelsens § 10 om intern kontrol fremgår, at PET foretager løbende stikprøvekontrol med sletning, logning, iværksættelse af undersøgelser, indhentelse af oplysninger, indgreb under efterforskningen og videregivelse af oplysninger. Chefen for PET fastsætter nærmere retningslinjer for stikprøvekontrol, jf. bekendtgørelsens § 11.

3 Videregivelse af oplysninger

3.1 Om videregivelse af oplysninger, jf. PET-lovens § 10

PET-lovens § 10 om videregivelse af oplysninger indeholder i stk. 1 en bestemmelse om, at PET kan videregive oplysninger til FE, hvis videregivelsen kan have betydning for varetagelsen af tjenesternes opgaver. Denne vide adgang til videregivelse af oplysninger til FE er begrundet i de to efterretningstjenesters nært forbundne arbejdsområder.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan PET videregive personoplysninger til andre danske forvaltningssmyndigheder (end FE), private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer, hvis betingelserne for intern behandling i PET-lovens § 7 er opfyldt. Videregivelse af følsomme personoplysninger som omhandlet i persondatalovens § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, kan dog kun ske, hvis betingelserne i persondatalovens § 8, stk. 2, tillige er opfyldt. Dette indebærer, at oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold, helbredsmæssige eller seksuelle forhold, strafbare forhold,

væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold kun må videregives, hvis 1) den registrerede har givet sit udtrykkelige samtykke til videregivelsen, 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningen angår, 3) videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en myndigheds virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller 4) hvis videregivelsen er nødvendig for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige. For PETs videregivelse af oplysninger om juridiske personer til andre danske forvaltningsmyndigheder (end FE), private, udenlandske myndigheder og internationale organisationer gælder efter lovens § 10, stk. 3, at betingelserne for intern behandling i lovens § 8 skal være opfyldt.

Under hensyn til de alvorlige konsekvenser for de registrerede, der efter omstændighederne vil kunne være forbundet med videregivelse af oplysninger, suppleres betingelserne for videregivelse i § 10, stk. 2 og 3, af en betingelse i stk. 4, hvorefter PETs videregivelse af oplysninger om fysiske og juridiske personer kun kan ske, hvis videregivelsen efter en konkret vurdering må anses for forsvarlig.

Af lovforslagets bemærkninger til § 10, stk. 4, fremgår, at denne afgørelse skal træffes efter en konkret afvejning af samtlige foreliggende omstændigheder. I afvejningen må navnlig indgå det nærmere indhold af oplysningerne, formålet med videregivelsen og en vurdering af den skadevirkning, som en videregivelse vurderes at kunne få for den, som oplysningerne vedrører. Forsvarlighedsvurderingen kan falde forskelligt ud, alt efter om videregivelse skal ske til en anden dansk forvaltningsmyndighed, en privat person eller organisation, en udenlandsk myndighed eller en international organisation. Ved videregivelse til udenlandske myndigheder vil det kunne indgå i vurderingen, om videregivelsen af personoplysningerne sker med henblik på at forebygge og efterforske alvorlig international kriminalitet, som også Danmark har en væsentlig interesse i at bekæmpe. Også forholdene i det eventuelle modtagerland må indgå i vurderingen. Det forudsættes, at bestemmelsen om videregivelse suppleres af regler af procesuel karakter fastsat administrativt, som, i lighed med hvad der tidligere fulgte af PETs interne retningslinjer om blandt andet samarbejdet med udenlandske efterretningstjenester, skal gå ud på, at videregivelse af oplysninger til blandt andet udenlandske myndigheder og internationale organisationer normalt skal godkendes på ledelsesniveau.

4 Lovlig politisk virksomhed

4.1 Om lovlig politisk virksomhed, jf. PET-lovens § 11

PET-lovens § 11 om lovlig politisk virksomhed indeholder i stk. 1 en bestemmelse om, at en her i landet hjemmehørende fysisk persons deltagelse i lovlig politisk virksomhed ikke i sig selv kan begrunde, at PET behandler oplysninger om den pågældende. Af stk. 2 fremgår, at bestemmelsen i stk. 1 dog ikke afskærer PET fra at behandle oplysninger om en persons politiske virksomhed med henblik på at afklare, om virksomheden er lovlig. Ifølge stk. 3 afskærer bestemmelsen i stk. 1 heller ikke PET fra ved behandlingen af oplysninger om politiske foreninger og organisationer at medtage oplysninger om, hvem der udgør ledelsen.

Det følger af lovforslagets bemærkninger til § 11, at udtrykket i bestemmelsens stk. 1 ”en her i landet hjemmehørende fysisk person” omfatter 1) danske statsborgere, 2) nordiske statsborgere

og andre udlændinge med ret til ophold i Danmark, hvis vedkommende er tilmeldt folkeregisteret, samt 3) asylansøgere med (kendt) ophold i Danmark i mere end 6 måneder. Om politisk virksomhed hedder det, at der hermed overordnet må forstås enhver aktivitet, der beskæftiger sig med styrelse og påvirkning af eksisterende samfund og samfundsforhold, og at politisk virksomhed ikke alene omfatter ytringer, men også andre former for politiske tilkendegivelser, f.eks. deltagelse i politiske demonstrationer.

Forbuddet mod at behandle oplysninger om udøvelse af lovlig politisk virksomhed er ikke absolut. Dette er tilkendegivet med formuleringen "ikke i sig selv". PET kan således behandle oplysninger om en persons lovlige politiske virksomhed, når andre forhold bevirker, at en person er genstand for tjenestens interesse. Er den pågældende allerede i søgelyset i forbindelse med PETs opgavevaretagelse, kan PET tillige behandle oplysninger om den pågældendes lovlige politiske virksomhed, hvis en sådan oplysning er relevant for undersøgelsen. Der kan f.eks. være tale om, at en person benytter udøvelse af politisk virksomhed som påskud for at planlægge, forberede eller udføre spionage, terrorisme eller voldelig ekstremistisk virksomhed. PET skal således i hvert enkelt tilfælde foretage en vurdering af, om behandling af oplysninger om lovlig politisk virksomhed er begrundet i andre forhold end selve udøvelsen af denne virksomhed, og en sådan vurdering vil nødvendigvis bero på et skøn.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan PET som led i sine undersøgelser behandle personoplysninger om en persons politiske virke med henblik på at afklare, om virksomheden er lovlig eller ulovlig. Viser undersøgelserne, at virksomheden er lovlig, skal personoplysningerne slettes. Tilsynet kan påse, at bestemmelsen i stk. 2 ikke misbruges til at omgå forbuddet i stk. 1 og dermed, at PETs undersøgelser af, om en politisk virksomhed er lovlig, sker på en forsvarlig og rimelig måde og med respekt af formålet bag forbudsreglen.

Det fremgår af bestemmelsens stk. 3, at PET i sager om politiske foreninger og organisationer kan medtage oplysninger om, hvem der udgør ledelsen. Forbuddet i bestemmelsens stk. 1 mod behandling af oplysninger om lovlig politisk virksomhed omfatter ikke behandling af oplysninger om juridiske personer. Lovens almindelige regler for behandling af oplysninger om juridiske personer gælder imidlertid for en sådan behandling af oplysninger.

Oplysninger om ledelsen omfatter kun identifikationsoplysninger om de pågældende ledende medlemmer, der i relation til en politisk forening f.eks. er hovedbestyrelsesmedlemmer, forretningsudvalgsmedlemmer, ministre, folketingsmedlemmer, medlemmer af Europa Parlamentet, regionsrådsmedlemmer og byrådsmedlemmer. Uden for denne kategori falder menige partimedlemmer, stillere, delegerede samt deltagere i seminarer, deputationer og vælgermøder.

Tilsynet kan påse, at en persons lovlige politiske virksomhed i form af deltagelse som ledende medlem i en politisk organisation eller forening kun behandles i det omfang, det må anses for nødvendigt for en meningsfuld behandling af oplysninger om organisationen eller foreningen. Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen i stk. 3 fremgår blandt andet, at der til imødegåelse af misbrug af adgangen til fritextsøgning må indføres procedurer, f.eks. i form af egenkontrol, logning eller andre sikkerhedsforanstaltninger, der begrænser risikoen for misbrug og sikrer, at tilsynet har mulighed for at få afdækket, hvem der har foretaget en konkret søgning, og til hvilket formål søgningen er foretaget.

5 Regler om indsigt mv.

5.1 Om indsigt, jf. PET-lovens §§ 12 og 13

Det følger PET-lovens § 12, at en fysisk eller juridisk person ikke har ret til indsigt i oplysninger, som PET behandler om vedkommende, eller ret til indsigt i, hvorvidt tjenesten behandler oplysninger om vedkommende. Hvis særlige forhold taler herfor, kan PET dog give hel eller delvis indsigt i sådanne oplysninger.

Efter PET-lovens § 13, stk. 1, kan en fysisk eller juridisk person anmode tilsynet om at undersøge, hvorvidt PET uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet sikrer, at dette ikke er tilfældet, og giver herefter den pågældende meddelelse herom. Hvis særlige forhold taler herfor, kan tilsynet pålægge tjenesten at give hel eller delvis indsigt i oplysninger som nævnt i § 12.

Med PET-lovens § 13 er således etableret en indirekte indsigtsordning, hvorefter tilsynet som led i sin kontrol med PETs behandling af oplysninger om fysiske og juridiske personer efter anmodning fra en sådan person tillige skal undersøge, om tjenesten uberettiget behandler oplysninger om den pågældende. Tilsynet kan som led i denne indsigtsordning blandt andet pålægge PET at slette oplysninger, som PET efter tilsynets opfattelse behandler med urette. Tilsynet sikrer, at PET ikke uberettiget behandler oplysninger om den pågældende, og giver herefter vedkommende meddelelse herom. Af lovforslagets bemærkninger til bestemmelsen fremgår imidlertid, at det af meddelelsen alene skal kunne udledes, at der ikke uberettiget behandles oplysninger om den pågældende. Det skal således ikke fremgå eller kunne udledes, om der ikke behandles eller har været behandlet oplysninger, om der tidligere uberettiget har været behandlet oplysninger, eller om der berettiget behandles oplysninger.

Af bestemmelsens stk. 2 fremgår, at hvis det i forbindelse med en undersøgelse efter stk. 1 konstateres, at PET behandler oplysninger, som ikke længere opfylder betingelserne i § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, skal disse oplysninger slettes uanset § 9 a, stk. 2.

En person, der har fået meddelelse fra tilsynet efter PET-lovens § 13, har efter bestemmelsen ikke krav på en ny meddelelse før 6 måneder efter seneste meddelelse.

Årsredøgørelse 2017

Politiets Efterretningstjeneste

Udgivet af Tilsynet med Efterretningstjenesterne, maj 2018

Layout + illustrationer: Eckardt ApS

Portrætfotos: Lars Engelgaard

Publikationen kan downloades fra tilsynets hjemmeside på www.tet.dk

Medlemmer af Tilsynet med Efterretningstjenesterne

Landsdommer Michael Kistrup, Østre Landsret (formand)

Juridisk chef Pernille Christensen, Kommunernes Landsforening

Professor Henrik Udsen, Københavns Universitet

Professor Jørgen Grønnegård Christensen, Aarhus Universitet

Bestyrelsesformand Erik Jacobsen, Roskilde Universitet

Tilsynet med Efterretningstjenesterne
Borgergade 28, 1. sal, 1300 København K
www.tet.dk